

Olisiko teillä hetki aikaa keskustella aluevaaleista?

Ajatuspaja Toivon tutkimusraportti, syksy 2021

Johdanto ja tulosten tiivistelmä

Ajatuspaja Toivo on syyskuussa 2021 teettänyt Kantar TNS:n kautta kyselyn, jonka tavoitteena oli selvittää suomalaisten näkemyksiä sote-alueuudistuksesta sekä äänestysaikeita tammikuun 2022 aluevaaleissa. Kyselyn varsinaiset sisältöaiheet käsittelivät verotusta, hyvinvointialueiden taloutta ja hallintoa sekä palveluita. Lisäksi kysyttiin, miten hyvin ihmiset kokivat olevansa perillä asioista, joista tulevaisuudessa aluevaltuustoissa päätetään ja miten todennäköisesti vastaajat arvelevat käyvänsä äänestämässä aluevaaleissa.

Kyselyn aineisto sisältää 2848 henkilön vastaukset. Vastaukset edustavat Suomen 18–79-vuotiasta väestöä ilman Helsingissä ja Ahvenanmaan maakunnassa asuvia. Tulosten tilastollinen virhemarginaali koko aineiston tasolla on noin +/- 1,8 prosenttiyksikköä. Osaotosten tuloksia on tarkasteltava suuntaa antavina. Tässä johdanto-osiossa esitetään tutkimuksen keskeisimmät tulokset koko aineiston tasoisina. Jäljempänä tuloksia käsitellään kysymys kysymykseltä yksityiskohtaisemmin. Raportissa käytetty data on jaettu julkistuksen yhteydessä vapaaseen käyttöön.

Aluevaltuustojen tehtävien tuntemus

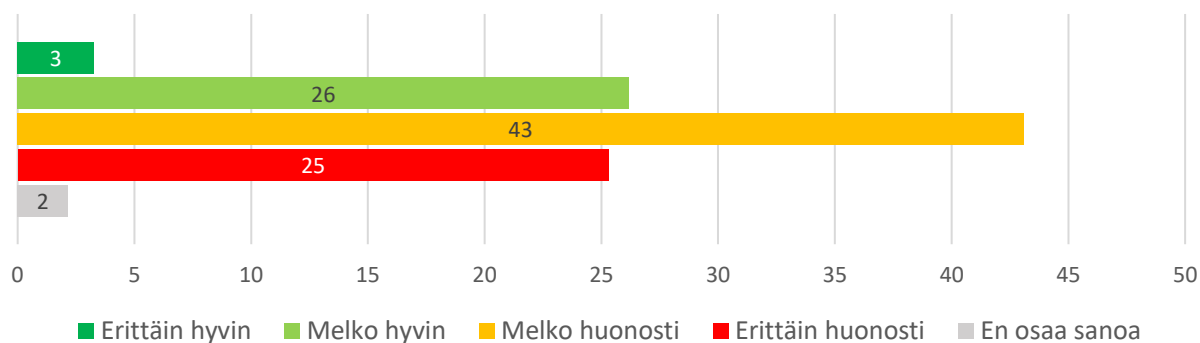
Sote-alueuudistus on jäänyt kyselyn tuloksista päätellen suomalaisille sisällöltään melko etäiseksi ja vieraaksi. Peräti 68 prosenttia vastaajista kertoo olevansa perillä tulevien aluevaltuustojen päätettävistä asioista joko melko tai erittäin huonosti. Vain 29 prosenttia taas katsoo olevansa näistä asioista perillä joko melko (26 %) tai erittäin hyvin (vain 3 %!). Tässä tutkimuksessa tilanne näyttää paljastuvan vielä ennakkoon odotettuakin heikommaksi. Esimerkiksi Maaseudun Tulevaisuuden elokuussa noin tuhannen vastaajan otoksella teettämässä kyselyssä aluevaltuustojen päätösvallassa olevista asioista tietämättömiksi itseään luonnehti ”vain” 52 prosenttia vastaajista.¹

Puolueilla, kampanjaa tekevilla ehdokkailla, julkishallinnon toimijoilla ja tiedotusvälineillä näyttää olevan edessään melkoinen haaste vaalikampanjoiden, -uutisoinnin ja -keskusteluiden toteuttamisessa

¹ MT-kysely: ”Puolet äänestäjistä ei tiedä, mistä aluevaaleissa päätetään – 68 prosenttia aikoo silti äänestää tammikuussa.” <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/artikkeli-1.1539471>

mielekkäällä tavalla. Koska aluevaltuustojen tehtävänkuvan tuntemus saattaa todellisuudessa olla vieläkin heikompaa kuin tämä kysely näyttää, vaaleihin liittyvän viestinnän olisi oltava tavallista selkokielisempää ja pedagogisemmalla otteella muotoiltua. Asiaa saattaa helpottaa se tosiasia, että aluevaltuustojen tehtäväkenttä on olennaisesti kapea-alaisempi kuin kunnanvaltuustojen, eduskunnasta tietysti puhumattakaan, ja siksi kokonaisuuden kuvaaminen tiiviillä tavalla saattaa olla vastaavasti helpompaa. Niinpä vaalit voi optimistisesta näkökulmasta ottaa myös mahdollisuutena lisätä kansalaisten ymmärrystä tästä merkittävästä hallinnonuudistuksesta ja sen yhteiskunnallisista vaikutuksista.

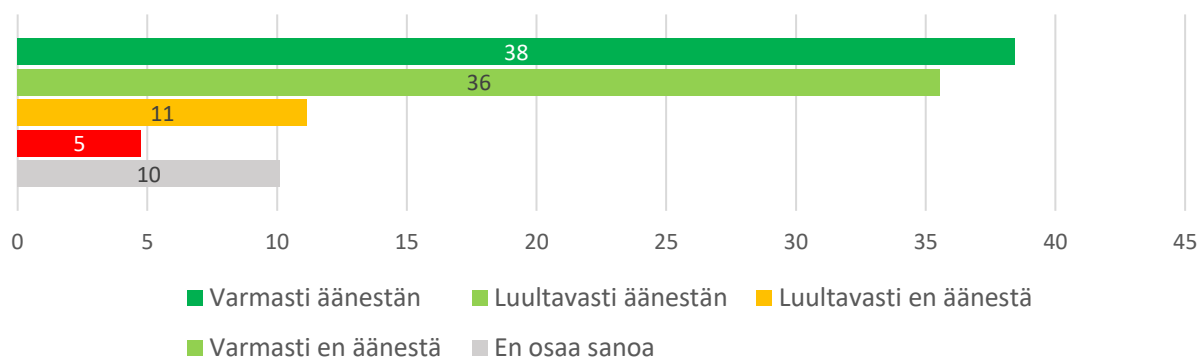
"Kuinka hyvin olet perillä siitä, mistä asioista tulevilla aluevaltuustoissa päätetään?"

Äänestysaikeet aluevaaleissa

Aluevaaleissa ilmoittaa varmasti äänestävänsä 38 % vastaajista, ja 36 ilmoittaa luultavasti äänestävänsä. Yhteensä 74 prosenttia siis ilmoittaa olevansa täysin tai vähintään jonkinlaisella varmuudella menossa uurnille tammikuussa. Varmasti äänestävien osuus on samaa suuruusluokkaa kuin eräissä muissa arvioissa.

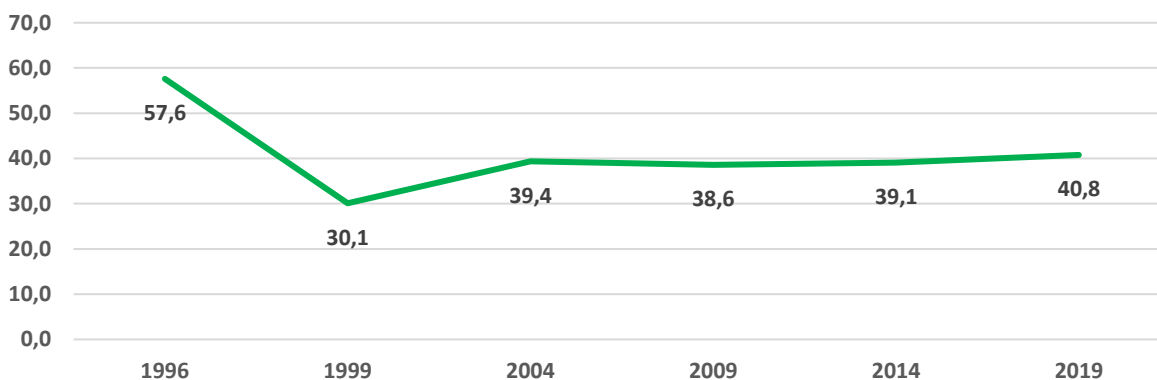
"Miten todennäköisesti äänestän aluevaaleissa?"

Kunnallisalan kehittämissätiön syyskuisen kyselyn mukaan varmasti äänestäviä olisi 43 % ja melko varmasti 25. Aiemmista kyselyistä tiedetään, että todellinen toteutunut äänestysaktiivisuus näyttää jäävän alle kyselyissä ennakoitua. Esimerkiksi ennen kuntavaaleja 60 % ilmoitti äänestävänsä varmasti, ja toteutunut äänestysaktiivisuus oli 55 %. Mikäli aluevaaleissa toteutuu vastaava suhde arvioitua ja toteutuneen äänestysaktiivisuuden välillä, aluevaalien äänestysaktiivisuus saattaa jäädä 40 prosentin

alapuolelle.² Tässä Ajatuspaja Toivon raportissa tutkimusaineisto on laajuudeltaan lähes kolminkertainen edellä mainitun KAKS:n tutkimuksen aineistoon nähden, ja sen keruu ulottuu ajallisesti hiukan lähemmäs nykyhetkeä. Näillä perusteilla voi arvioida, että se tarkoittaa ennustetta todennäköisesti toteutuvasta äänestysaktiivisuudesta selvästi alle 40 prosentin. Tämä tarkoittaisi, että äänestämässä aluevaaleissa käy pienempi osa suomalaisista kuin esimerkiksi Euroopan parlamentin vaaleissa on 2000-luvulla vakiintuneesti käynyt.³

Eurovaalien äänestysprosentti 1996-2019

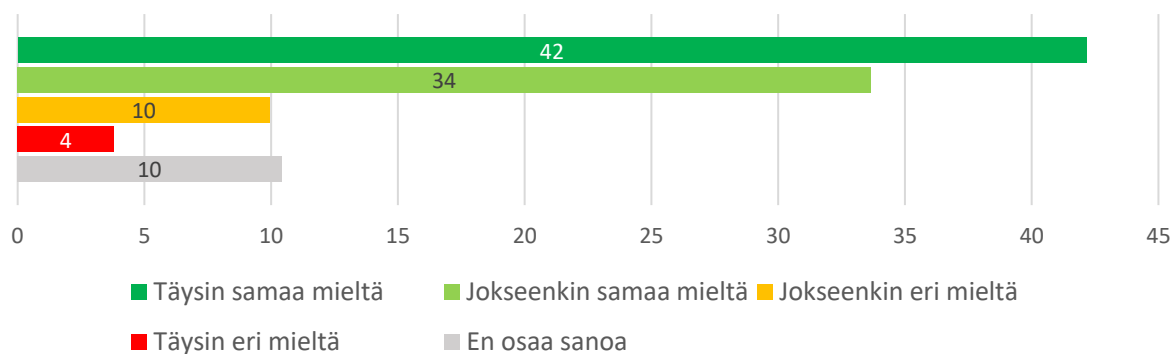

Verotus, talous ja hallinto

Palveluiden kustannustehokas toteuttaminen

Hyvinvointialueita koskevassa lainsäädännössä on vähän jos lainkaan mekanismeja ja kannusteita, jotka ohjaisivat niitä mahdollisimman tehokkaaseen rahankäyttöön ja kokonaisedullisimpiin ratkaisuihin palveluiden toteuttamisessa. Näyttää kuitenkin siltä, että tästä huolimatta suomalaiset toivovat hyvinvointialueiden elävän suu säkkiä myöten, koska valtiolta tuleva rahoitus on sekin peräisin veronmaksajien taskuista.

"Hyvinvointialueiden on toteutettava palvelut mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla, jotta veroja ei tarvitsisi korottaa."

² KAKS:n aluevaalikysely. Uutinen: <https://kaks.fi/uutiset/aluevaaleissa-aanestysprosentti-uhkaa-jaada-alle-40n/>

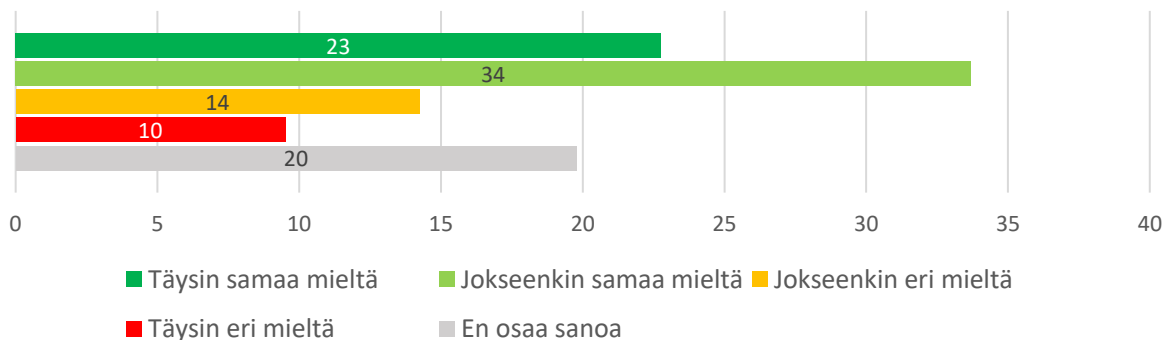
³ EU-vaalitulokset, Tilastokeskus. https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vaa_euvaa_euvaa_as/

Palveluiden mahdollisimman kustannustehokas toteuttaminen on asia, josta ei aivan muutamia väestöryhmiä lukuun ottamatta näytä vallitsevan juurikaan merkittävää erimielisyyttä. Koko vastaajajoukosta peräti 76 prosenttia on vähintään jokseenkin samaa mieltä väitteestä. Myös epätietoisien osuus jää tämän kysymyksen kohdalla vain kymmeneen prosenttiin.

Voiko alueen liittää toiseen, jos hommat eivät suju?

Hiukan enemmän kysymyksiä herättää kysymys oman hyvinvointialueen liittamisestä toiseen hyvinvointialueeseen, mikäli se ei pysty järjestämään tarvittavia palveluita. Tämä voisi tarkoittaa tilannetta, jossa hyvinvointialue joutuisi toistuvasti kääntymään valtion puoleen lisärahoituksen tarpeessa. Alueliitoksen kannalla on kuitenkin virhemarginaalin huomioon ottaenkin selvä enemmistö (57 % kaikista vastaajista), kun toisaalta jokseenkin tai täysin eri mieltä olevien osuus jää alle neljäsosaan. 20 prosenttia vastaajista ei osaa sanoa, mitä mieltä on tästä asiasta.

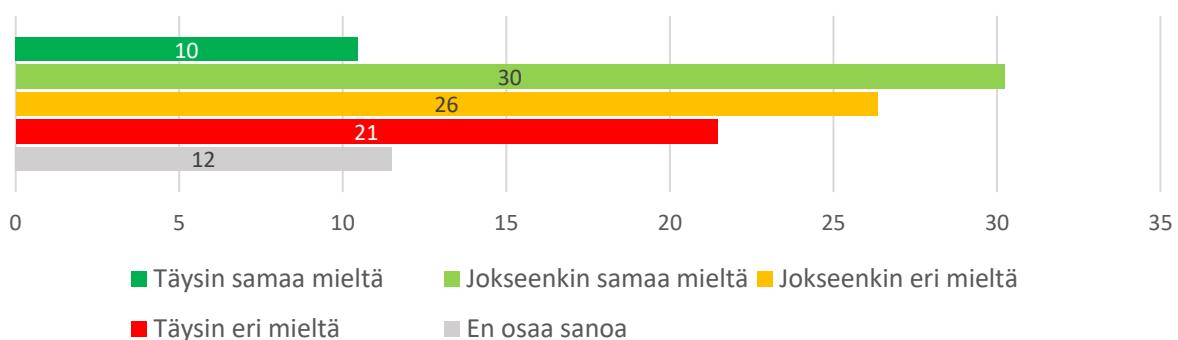
"Jos hyvinvointialueeni ei pysty järjestämään tarvittavia palveluita, se tulee liittää toiseen hyvinvointialueeseen."

Henkilökohtainen valmius maksaa lisää veroja

Kun ihmisiltä kysyttiin omaa henkilökohtaista veronmaksuhalukkuutta nykyisen palvelutason säilyttämiseksi myös tulevaisuudessa, mielipiteet jakautuivat selvästi. Vastaajista 40 % oli joko täysin (10 %) tai jokseenkin samaa mieltä (30 %) siitä, että olisi itse valmis maksamaan lisää veroja. Jokseenkin tai täysin eri mieltä oli suurempi osa: 21 % täysin eri mieltä ja 26 % jokseenkin eri mieltä. Kannastaan epävarmoja oli 12 %.

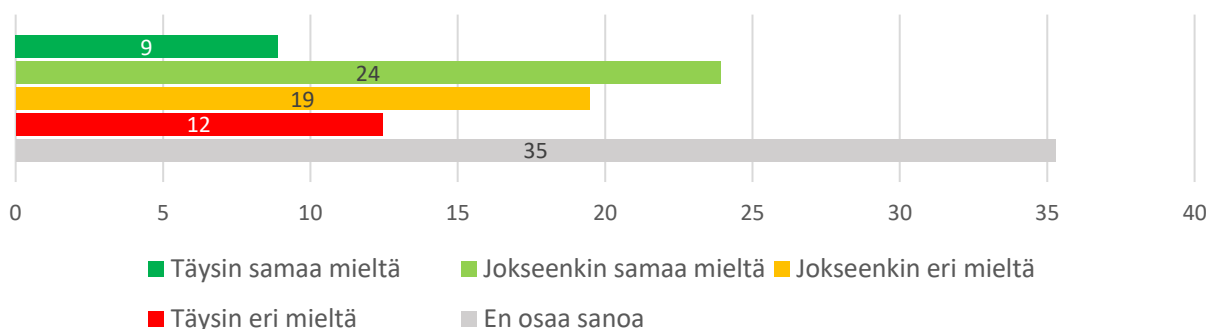
"Olisin henkilökohtaisesti valmis maksamaan lisää veroja, jotta nykyisen tasoiset hyvinvointipalvelut voidaan järjestää myös tulevaisuudessa."

Mahdollisten lisätehtävien siirto kunnilta

Kysymys, tuleeko jatkossa siirtää hyvinvointialueille kunnilta myös muita tehtäviä kuin nyt on siirtymässä, jakaa kansalaisia voimakkaasti. Erityisen merkillepantavaa on, että epätietoisia kannastaan on useampi kuin joka kolmas (35 %). Samaa ja eri mieltä olevia on lähes sama määrä. Joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteestä on 33 prosenttia. Täysin tai jokseenkin eri mieltä on vain niukasti harvempi, 31 prosenttia. Tosin kaikkein jyrkimmin vastaan olevia on enemmän (12 %) kuin täysin puolesta olevia (9 %).

"Hyvinvointialueiden vastuulle on tulevaisuudessa siirrettävä lisää tehtäviä kunnilta."

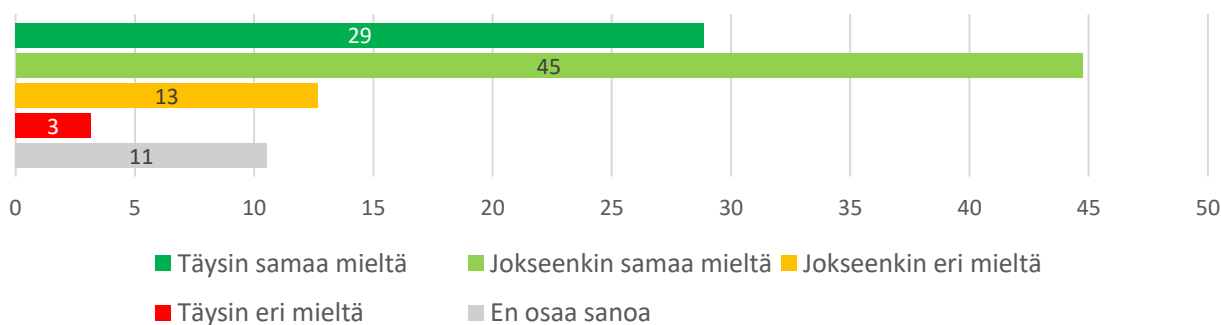

Uudistusta ja palveluita koskevat kysymykset

Hoidon laadun ja potilasturvallisuuden takaaminen riittävällä yksikkökoolla

Vaalijärjestelmän takia on ennakoitavissa, että uudessa aluemallissa päätösvalta tulee jatkossa olemaan entistä voimakkaammin keskuskaupungeista valittavien päättäjien käsissä.⁴ Keskustelua herättää tästä syystä myös kysymys, keskittyvätkö myös palvelut. Ainakin vaativan erikoissairaanhoidon toimintojen osalta suomalaiset näyttävät hoidon laadun ja potilasturvallisuuden vuoksi pitävän tällaista jopa suotavana. Lähes kolme neljästä (74 %) on jokseenkin (45 %) tai täysin samaa mieltä (29 %) siitä, että tällaiset toiminnot on syytä keskittää riittävän suuriin yksiköihin. Täysin vastaan on vain 3 prosenttia.

"Hoidon laadun ja potilasturvallisuuden kannalta on tärkeää, että vaativat erikoissairaanhoidon toiminnot keskitetään riittävän suurin yksiköihin."

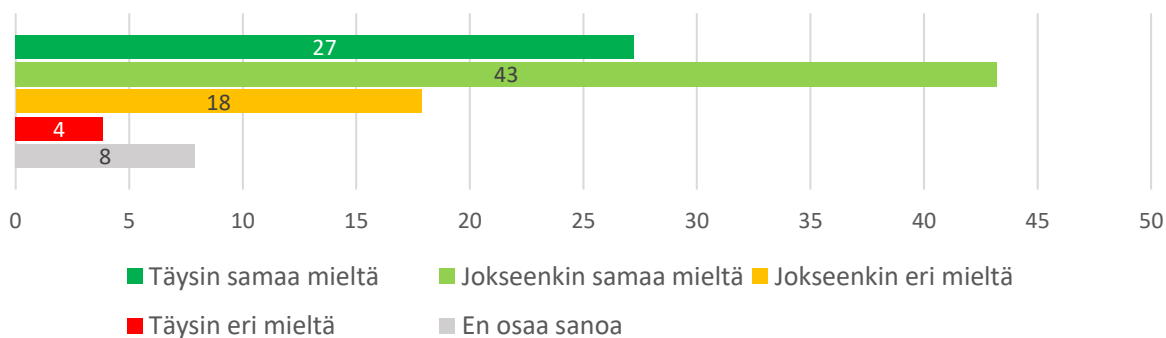

⁴ Selvitys aluevaltuustojen päätöksenteosta. Ajatuspaja Toivo, kevät 2021.
<https://toivoajatuspaja.fi/aluevaltuustonselvitys/>

Valinnanvapaus saa kansalta laajan tuen

Sosiaali- ja terveystalvueluista ei voi keskustella ilman, että esillä on myös palveluiden käyttäjien itsemääräämisoikeuden näkökulma, johon liittyy mahdollisuus itse vaikuttaa käyttämiinsä palveluihin. Tässä selvityksessä asiaa kysyttiin vastaajan omasta näkökulmasta. Ylivoimaiselle enemmistölle eli 70 prosentille vastaajista olisi tärkeää saada itse valita, mitä hakee tarvitsemansa sosiaali- ja terveystalvuelut. Täysin samaa mieltä asiasta oli 27 %. Toisessa päässä vain neljälle prosentille tämä mahdollisuus ei ole lainkaan tärkeää, ja myös jokseenkin eri mieltä olevien osuus jää sangen vähäiseksi, 18 prosenttiin.

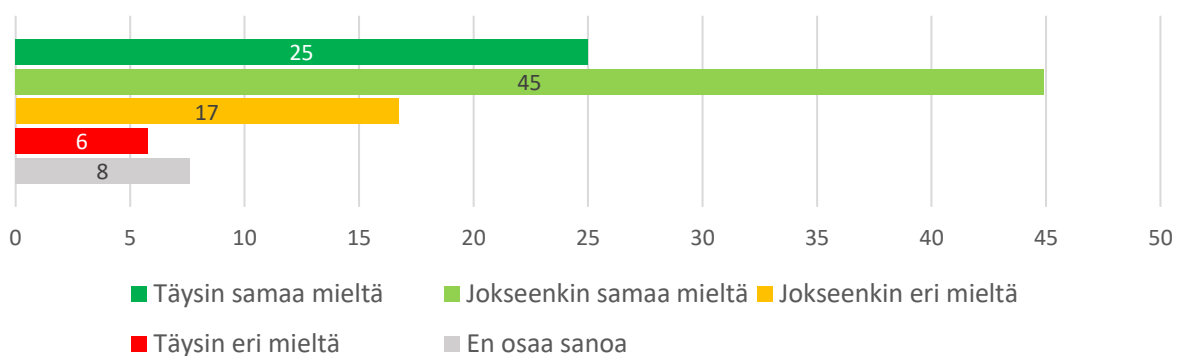
"Minulle olisi tärkeää saada itse valita, mistä haen tarvitsemani sosiaali- ja terveystalvuelut."

Palvelut lähemmäs ihmisiä etäyhteyksillä

Sote-palveluiden tuominen lähelle ihmisiä nykyaikaisilla digivälineillä kuten etäyhteyksillä kerää suomalaisilta varsin laajan hyväksynnän. Täysin samaa mieltä tästä ehdotuksesta on 25 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä tämän lisäksi 45 prosenttia. Jokseenkin tai täysin eri mieltä on yhteensä noin joka neljäs. Täysin eri mieltä olevien osuus on vain kuusi prosenttia. Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että etäpalveluiden käyttöä ei karsasteta lainkaan niin paljon kuin aiheeseen liittyvästä keskustelusta voisi yleisesti päätellä. Vähäistä merkittävämpää digikriittisyyttä ei esiinny missään merkittävässä vastaajaryhmässä, ei edes vanhimmissa ikäluokissa. Tulokset kannustavat hyvinvointialueita rohkeaan digi- ja etäpalveluiden kehittämiseen, mikä onkin välttämätöntä, jos palvelut aiotaan tulevaisuudessa toteuttaa sekä ihmisten lähellä että kustannustehokkuutta noudattaen.

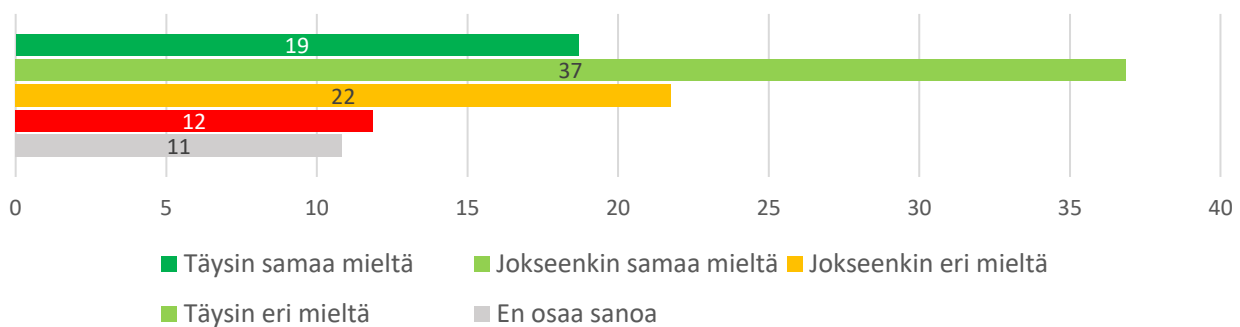
"Etäyhteyksiä ja muita digitaalisia välineitä on käytettävä nykyistä tehokkaammin sosiaali- ja terveystalvueluiden tuomiseksi lähelle ihmisiä."

Palveluiden ostaminen yksityisiltä yrityksiltä

Suomalaiset pitävät palveluihin pääsyn nopeuttamista tärkeänä ja kannattavat laajasti sitä, että tähän pyritään hankkimalla niitä enemmän myös yksityisiltä yrityksiltä. Kaikista vastaajista 19 prosenttia on täysin samaa mieltä tästä, ja lisäksi 37 % jokseenkin samaa mieltä. Yhteensä 56 prosenttia on siis vähintään jossain määrin yksityisten palveluntuottajien käytön lisäämisen kannalla. Jokseenkin eri mieltä on 22 ja täysin eri mieltä vain 12 prosenttia. Epävarmojen osuus tässä kysymyksessä on 11 prosenttia. Tarkasteltuna rinnakkain edellä käsitellyn henkilökohtaisen valinnanvapauden kanssa nähdään, että vapautta valita pidetään laajemmin tärkeänä kuin sitä, että palveluita hankitaan nimenomaan yksityiseltä.

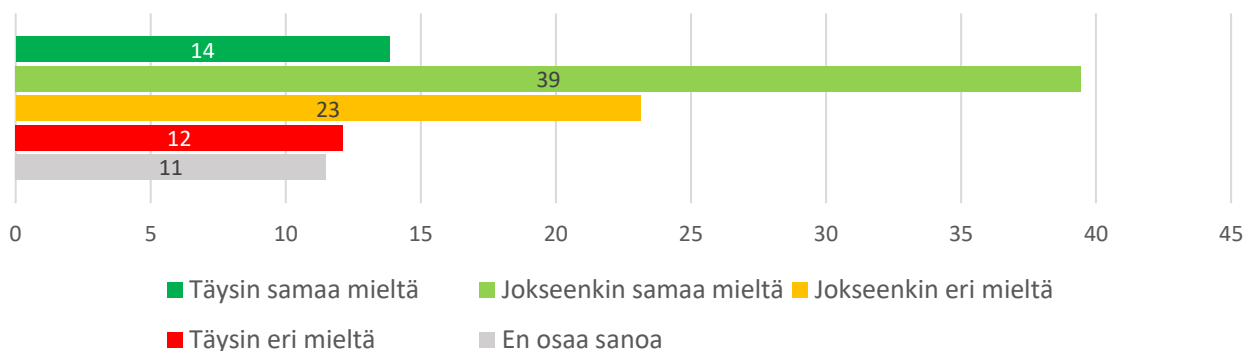
"Palveluita tulisi ostaa enemmän yksityisiltä yrityksiltä, jotta lääkäriin ja muihin palveluihin pääsisi nopeammin."

Hoitohenkilökunnan kansainvälinen rekrytointi

Yhtenä vastauksena henkilökunnan riittävyyden varmistamiseen on nähty hoitohenkilökunnan aktiivisempi rekrytointi ulkomailta. Enemmistö eli 53 % vastaajista tukee ajatusta, 14 prosentin ollen täysin samaa mieltä ja 39 prosentin jokseenkin samaa mieltä. Täysin eri mieltä ajatuksesta on 12 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä 23 prosenttia. Voimakkaampi kriittisyys näyttää keskittyvän selkeästi tiettyihin vastaajasegmentteihin. Toisinaan esillä ollut huoli ikääntyneiden kansalaisten kohtaamista haasteista juuri ulkomailta tulleen henkilökunnan kanssa ei ainakaan tässä kyselyssä näytä saavan empiriaa tuekseen. Ikääntyneimmät vastaajat päinvastoin kannattavat ulkomaisen henkilökunnan rekrytointia muuta väestöä jopa selvästi voimakkaammin.

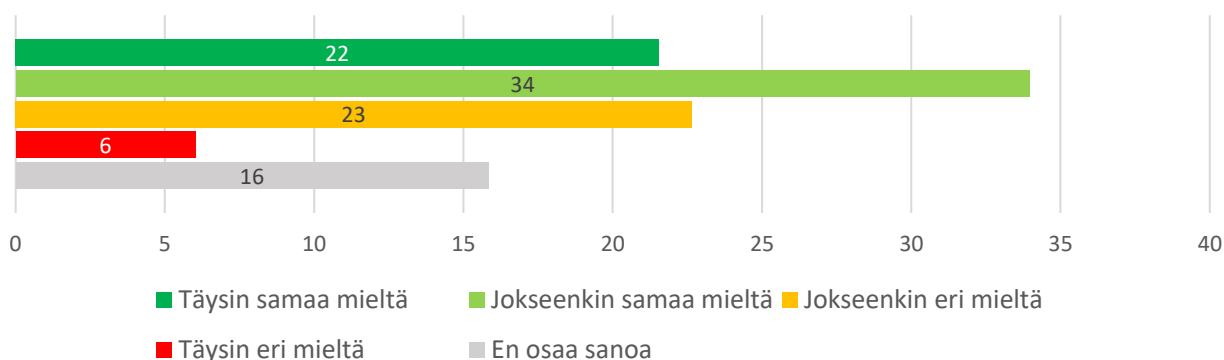
"Hyvinvointialueiden on aktiivisesti rekrytoitava hoitohenkilökuntaa tarvittaessa ulkomailta."

Pelko uudistuksen palveluita heikentävästä vaikutuksesta

Enemmistö (56 %) suomalaisista pelkää, että toteutuva uudistus heikentää palveluita oman kunnan alueella. Täysin samaa mieltä tästä on 22 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 34 prosenttia. Jokseenkin eri mieltä on 23 prosenttia ja täysin vailla tällaista pelkoa kuusi prosenttia kaikista vastaajista. Epätietoisten osuus on verrattain suuri, 16 prosenttia. Ajatuspaja Toivo selvitti vastaavaa asiaa edellisen kerran kesäkuussa 2021 ajankohtaistutkimuksessa.⁵ Tuolloin pelko palveluiden heikentymisestä oli vain hivenen voimakkaampaa kuin nyt.

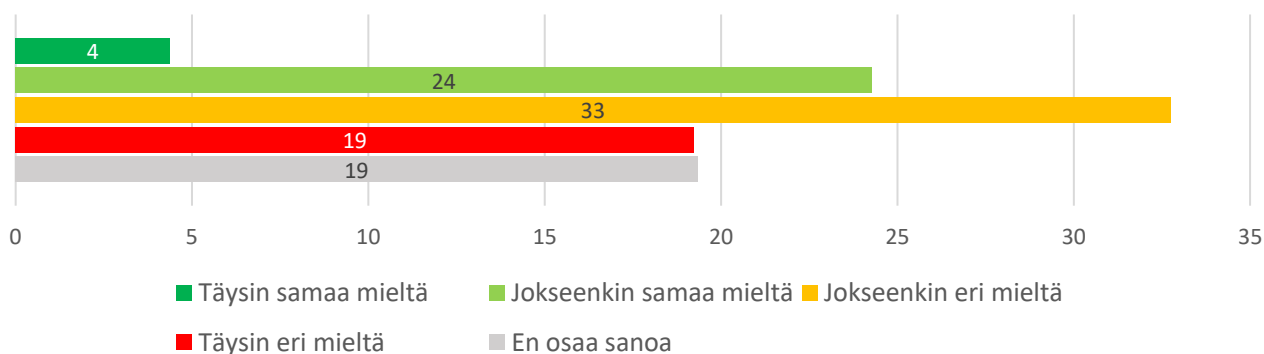
"Pelkään, että sote-maakuntauudistus heikentää merkittävästi palveluita kuntani alueella."

Hyvinvointialueen sisäinen solidaarisuus vähäistä

Kysyttäessä valmiutta hyväksyä resurssien leikkaaminen omalta asuinalueelta, mikäli palvelutason säilyttäminen hyvinvointialueen toisessa osassa sitä vaatii, vain neljä prosenttia liputtaa täysin tämän puolesta. Lisäksi jokseenkin samaa mieltä on lähes joka neljäs (24 %). Jäädään siis yhteensä alle kolmasosaan. Jokseenkin eri mieltä on 33 prosenttia ja lisäksi täysin eri mieltä 19 prosenttia kaikista vastaajista. Enemmistö (52 %) on siis vähintään jossain määrin tätä ehdotusta vastaan. Epätietoisten osuus on tässäkin korkeahko, 19 prosenttia.

"Jos palvelutason säilyttäminen hyvinvointialueeni toisessa osassa sitä vaatii, resursseja voidaan tarvittaessa leikata sieltä, missä itse asun."

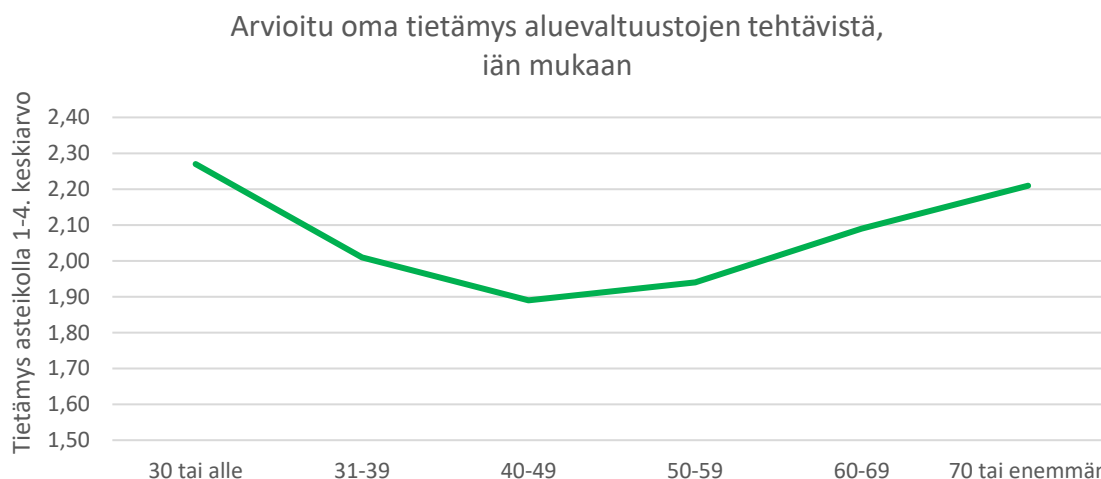
⁵ Ajatuspaja Toivon sote-ajankohtaistutkimus, kesäkuu 2021.

<https://toivoajatuspaja.fi/wp-content/uploads/2021/06/Toivo-ajankohtaistutkimus-kes%C3%A4kuu-2021-tulokset.pdf>

Kysymysten yksityiskohtaisempi tarkastelu

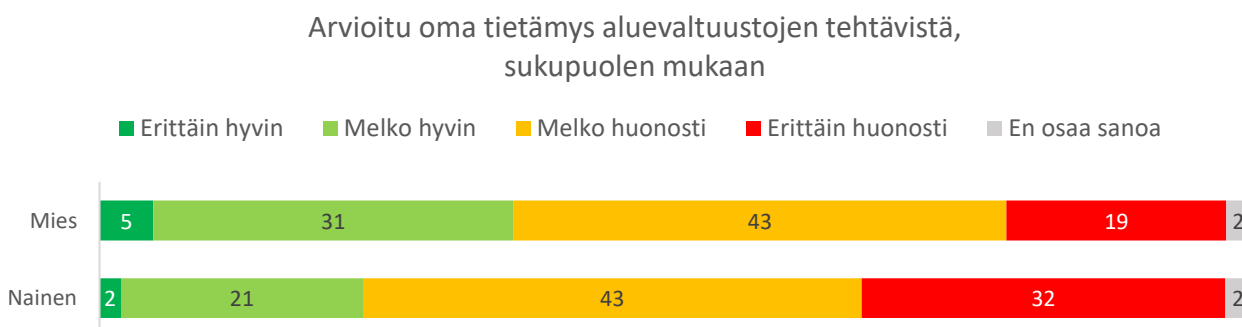
Aluevaltuustojen tehtävien tuntemus

Vastaajien arvio aluevaltuustojen tehtäviä koskevasta tietämyksestä on yhteydessä ikään. Parhaimmaksi tietotasonsa arvioivat kaikkein nuorimmat ja kaikkein vanhimmat vastaajaryhmät. Heikoimmin aluevaltuustojen tehtävistä katsovat olevansa perillä 40–49-vuotiaat.

Muita jakolinjoja tämän kysymyksen suhteen ovat sukupuoli, asuinpaikan tyyppi, kotitalouden tulotaso sekä vasemmisto-oikeistoidentifikaatio ja luokkaidentifikaatio. Maaseutumaisissa kunnissa asuvat arvioivat tietämyksensä hiukan paremmaksi kuin taajaan asutuissa kunnissa tai kaupungeissa asuvat. Arvio omasta tietämyksestä nousee kotitalouden bruttovuositulojen mukaan. Vasemmistossa oma tietämys arvioidaan hieman paremmaksi kuin oikeistossa. Toisaalta ylemmässä keskiluokassa se arvioidaan paremmaksi kuin työväenluokkaan itsensä sijoittavien keskuudessa. Puoluekannatuksen perusteella tarkasteltuna eniten tietämyksensä luottavat SDP:n kannattajat, joista jopa 45 prosenttia katsoo olevansa vähintään melko hyvin perillä aluevaltuustojen tehtävistä. Huonoimmaksi tietämyksensä taas arvioivat Liike Nytin, perussuomalaisten ja kristillisdemokraattien kannattajat.

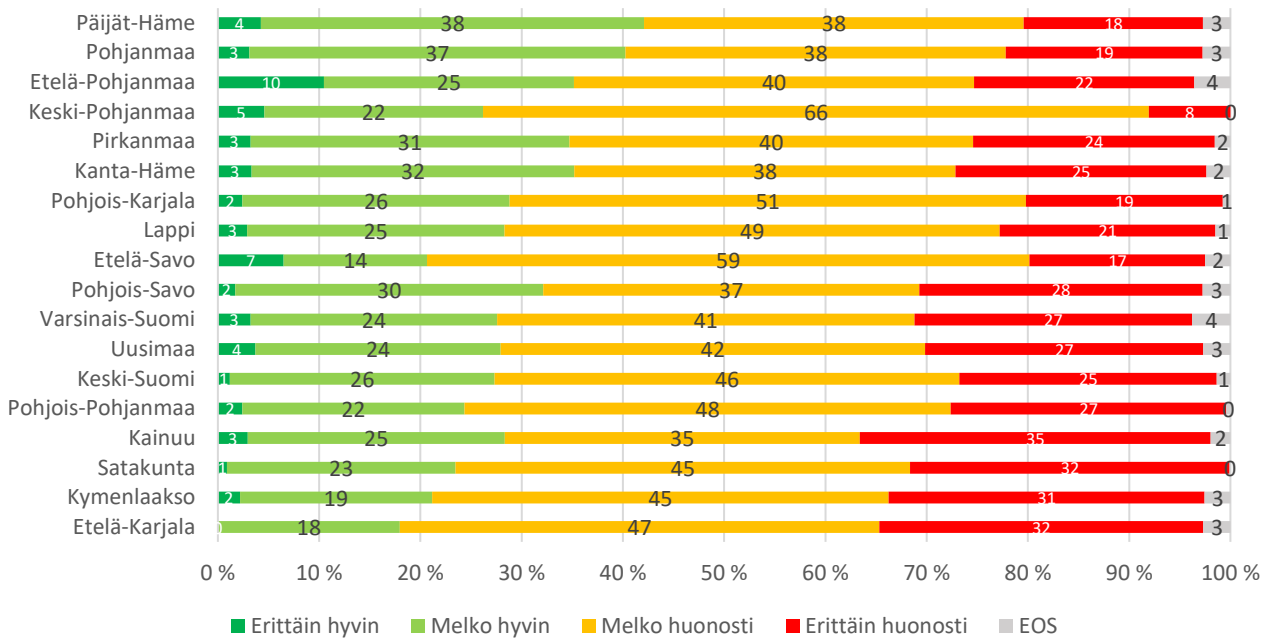
Miehet arvioivat tietämyksensä paremmaksi kuin naiset, mutta heistäkin selkeä enemmistö katsoo olevansa vähintään melko huonosti perillä aluevaltuustojen tehtävistä.

Hyvinvointialuekohtaisessa tarkastelussa (tässä tarkastelussa Uusimaa yhtenä kokonaisuutena) näyttää, että Päijät-Hämeessä asuvat vastaajat antavat tietämykselleen maan parhaat arviot, kun taas Etelä-

Karjalassa oma tietämys hyvinvointialueiden tehtävistä arvioidaan kaikkein heikoimmaksi. Suurin erittäin hyvin aluevaltuustojen tehtävistä perillä oleviksi itsensä arvioivien osuus on Etelä-Pohjanmaalla, 10 prosenttia. Erittäin huonosti perillä olevien osuus taas on suurin Kainuussa, 35 %. Kaikilla alueilla Päijät-Hämettä ja Pohjanmaata lukuun ottamatta selvästi suurin osuus vastaajista katsoo olevansa hyvinvointialueiden tehtävistä perillä melko huonosti.

Arvioitu oma tietämys hyvinvointialueiden tehtävistä, maakunnan mukaan

Äänestysaiheet aluevaaleissa

Kuten edellä todettu, varmasti äänestäviksi ilmoittautuu tässä kyselyssä 38 prosenttia kaikista vastaajista, mitä voi aiempien kyselyiden ja toteutuneiden äänestysaktiivisuuslukujen valossa pitää kohtalaisen luotettavana indikaattorina siitä, mikä tulee olemaan lopullinen äänestysaktiivisuus. Tätä melko suoraviivaista tarkastelua täydentämään voidaan eri ihmisryhmien vertailussa käyttää ryhmien vastausten aritmeettisiä keskiarvoja. Kun vaihtoehto ”varmasti äänestää” saa arvon 4 ja ”varmasti ei äänestä” arvon 1, kaikkien vastausten aritmeettinen keskiarvo on 3,2. Seuraavassa taulukossa on esimerkkejä ryhmistä, jotka jaottelunsa sisällä selvästi poikkeavat kaikkien vastaajien keskiarvosta jompaankumpaan suuntaan:

Äänestysaie keskiarvoa matalampi

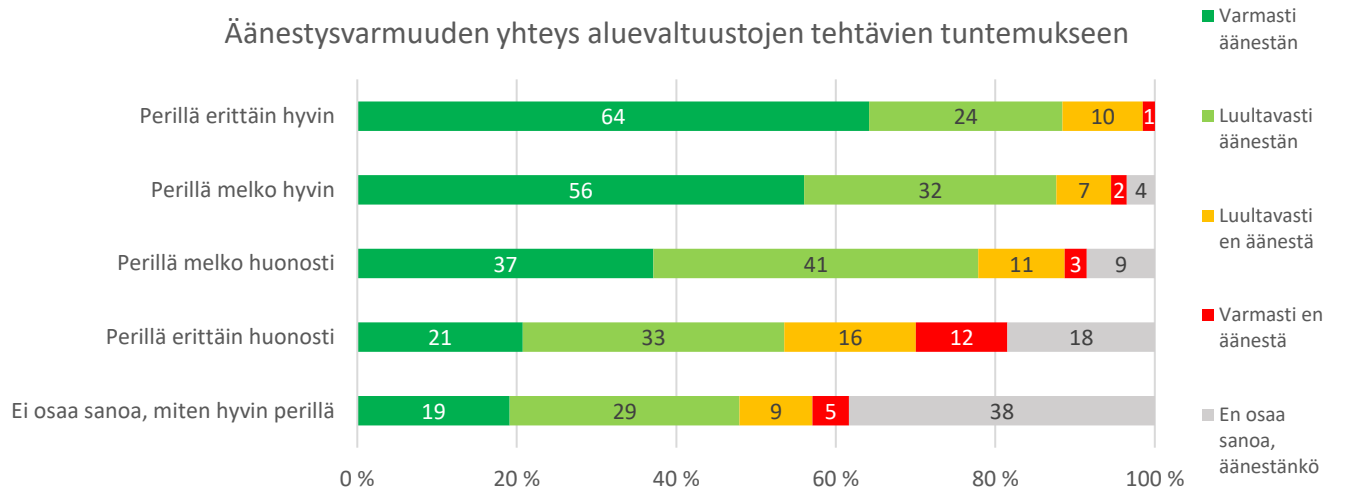
Ikä 30 vuotta tai alle
Työväenluokka
Perusasteen koulutus
Äänestäisi: RKP, LNyT, PS
Toimeentulo: Joutuu tinkimään lähes kaikesta
Alue: Kymenlaakso, Satakunta, Pohjanmaa
Perillä aluevaltuustojen tehtävistä: Erittäin huonosti

Äänestysaie keskiarvoa korkeampi

Ikä 70 vuotta tai enemmän
Ylempi keskiluokka
Ylempi korkeakoulututkinto
Äänestäisi: Vas, Vihr, SDP, Kok, Kesk, KD
Toimeentulo: Tulee toimeen erinomaisesti
Alue: Lappi, Keski-Suomi
Perillä aluevaltuustojen tehtävistä: Erittäin hyvin

Erikseen tässä esille nostettuna huomio aluevaltuustojen tehtäväkentän arvioidun tuntemuksen ja kerrotun äänestysvarmuuden välillä. Äänestysvarmuus on sitä korkeampi, mitä paremmin vastaaja arvioi olevansa perillä siitä, mistä asioista tulevaisuudessa aluevaltuustoissa päätetään. Kaikkein matalin äänestysvarmuus on niiden keskuudessa, jotka eivät osaa sanoa, ovatko näistä asioista perillä hyvin vai huonosti.

Äänestysvarmuuden yhteys aluevaltuustojen tehtävien tuntemukseen

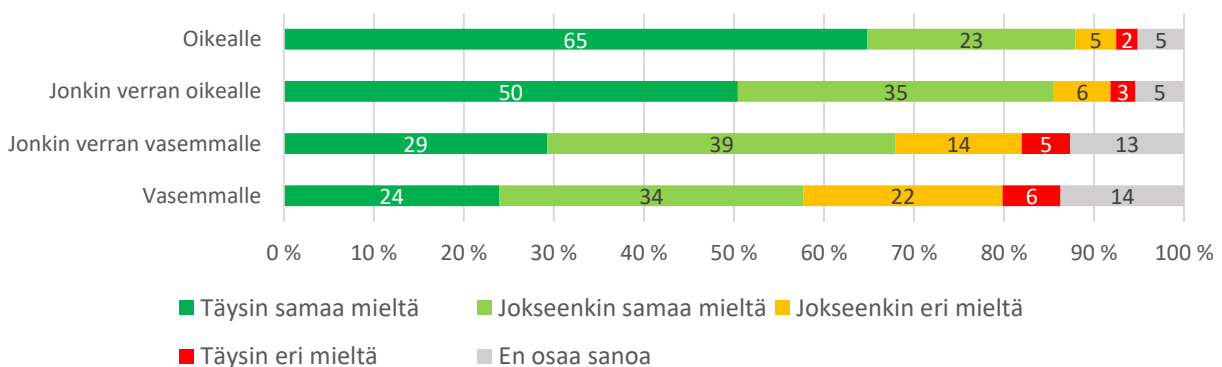
Havainto antaa tukea sellaiselle päätelmälle, että jos halutaan tehdä toimenpiteitä äänestysaktiivisuuden kohottamiseksi, tässä tarkoituksessa tehokasta olisi viestintä, jossa mahdollisimman selkeällä tavalla kerrotaan, mistä asioista tulevat valtuustot päättävät.

Verotus, talous ja hallinto

Palveluiden kustannustehokas toteuttaminen

Suhtautuminen mahdollisimman kustannustehokkaaseen palveluiden toteuttamiseen veronkorotusten välttämiseksi on hyvin laajasti myönteistä, eikä merkittävää vastustusta juuri löydy. Joitakin eroja tietyillä ulottuvuuksilla kuitenkin voidaan havaita. Selkeimmin erottuva jako löytyy oikeisto-vasemmistoakselilta ja ehkä vielä sitäkin selkeämmin puoluekannatuksen perusteella.

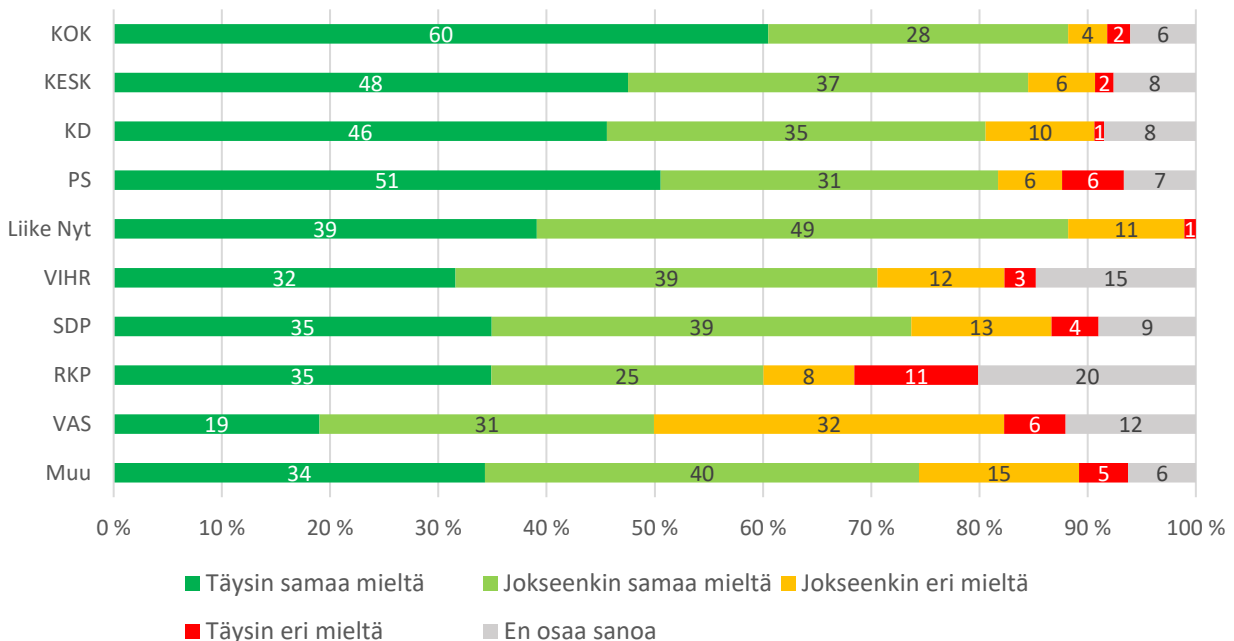
"Hyvinvointialueiden on toteutettava palvelut mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla, jotta veroja ei tarvitsisi korottaa."
 Vasemmisto-oikeistojaon mukaan

Kaikkein vahvimmin kustannustehokkuuden puolesta kantaa ottavat kokoomuksen kannattajat, joista 88 prosenttia on vähintään jokseenkin samaa mieltä siitä, että palvelut on veronkorotusten välttämiseksi toteutettava mahdollisimman kustannustehokkaasti. Täysin samaa mieltä on 60 % kokoomuksen kannattajista. Lähelle vastaavia lukemia vaikkakin selvästi miedommin päätyvät keskustan kannattajat, joiden yhteenlaskettu myönteinen suhtautuminen aiheeseen on 85 %, josta tosin täysin samanmielisiä on vain 48 prosenttiyksikköä.

Vasemmisto-oikeistojako tulee tässä esiin siten, että sekä vihreillä, vasemmistoliitolla että SDP:llä kustannustehokkuutta vahvasti kannattavien osuus jää noin kolmannekseen (vasemmistoliiton tapauksessa alle viidennekseen), ja lisäksi kannastaan epävarmojen osuus on kaikilla näillä puolueilla selvästi suurempi kuin esimerkiksi kokoomuksella ja keskustalla. Erikseen on todettava, että vasemmistoliiton kannattajista 38 prosenttia on joko jokseenkin tai täysin eri mieltä väitteestä, jota tutkittiin. RKP:n, KD:n ja Liike Nytin kohdalla lukemiin tulee suhtautua suuntaa antavina, koska niiden pienten kannatusosuuksien takia otoskoko jää suurempien johtopäätösten vetämisen kannalta liian pieneksi.

"Hyvinvointialueiden on toteutettava palvelut mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla, jotta veroja ei tarvitsisi korottaa."
Puoluekannatuksen mukaan

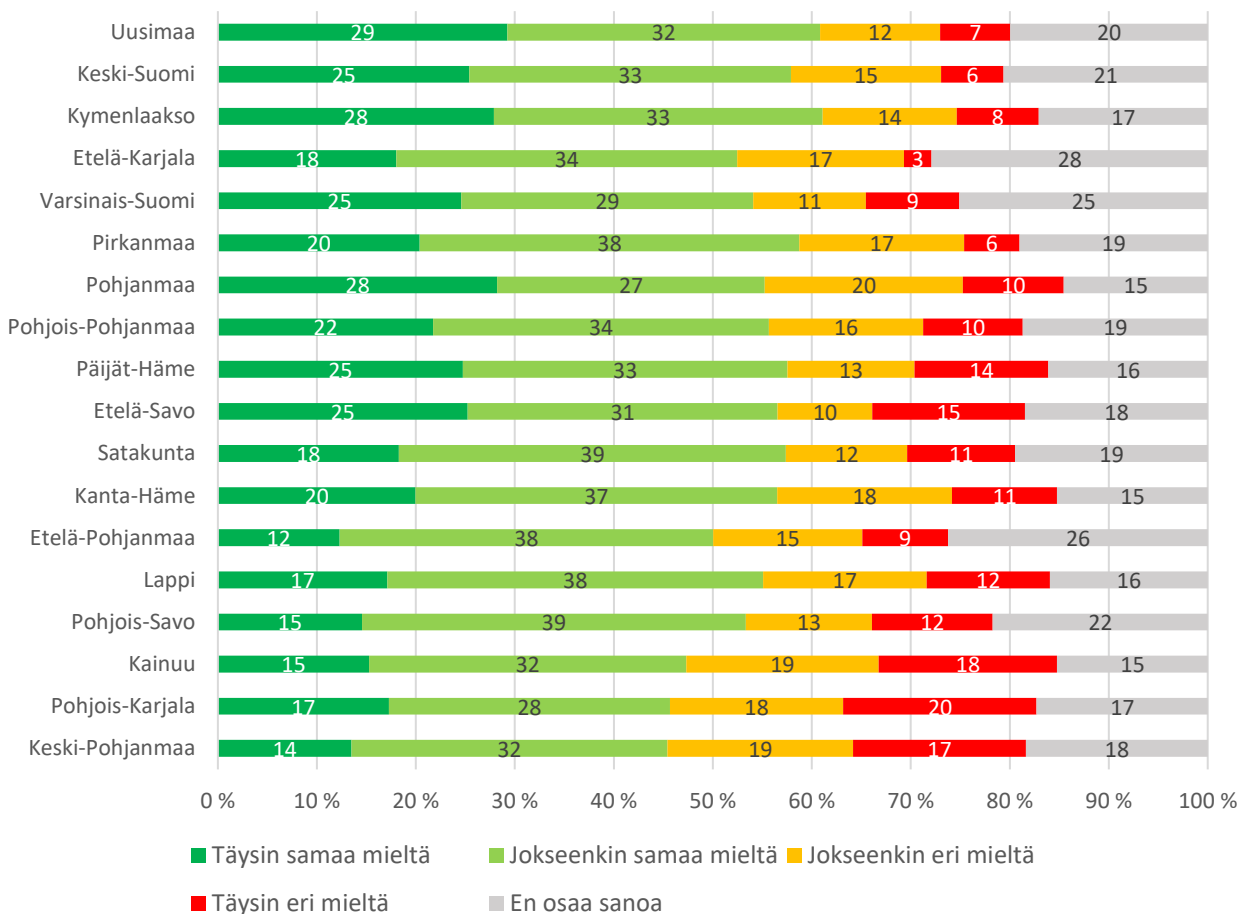
Puoluekannatuksen ja oikeisto-vasemmistojakon lisäksi vastaajan ikä sekä luokkaintentifikaatio tuovat esiin jakolinjoja. Kustannustehokasta palveluiden toteuttamista kannatetaan vanhemmissa ikäluokissa enemmän kuin nuorissa. Työväenluokkaan itsensä sijoittavien keskuudessa kustannustehokkuuden kannatus on vähäisempää kuin alemman keskiluokan keskuudessa, ja kaikkein eniten sitä kannatetaan ylempään keskiluokkaan itsensä sijoittavien joukossa. Yhteenvedon omaisesti voidaan tämän kysymyksen osalta todeta, että yhdessäkään väestöryhmässä ei olla edes lähellä sitä, että eri mieltä olevien osuus ylittäisi samaa mieltä olevien osuuden. Kaikkein kriittisimmässäkin joukossa (vasemmistoliiton kannattajat) on tasan 50 % vastaajista on vähintään jokseenkin samaa mieltä siitä, että veronkorotusten välttämiseksi palvelut on toteutettava mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla.

Näkemykset alueen liittämistä toiseen alueeseen

Kysymys tehtäviensä hoitamisessa epäonnistuvan hyvinvointialueen liittämistä toiseen hyvinvointialueeseen tuo esiin hiukan eroavaisuutta asuinpaikan sekä puoluetustan mukaan. Kaikkien vastaajien enemmistö on sillä kannalla, että mikäli alue ei kykene järjestämään tarvittavia palveluita, se on liitettävä toiseen hyvinvointialueeseen. Vain Kainuussa, Pohjois-Karjalassa ja Keski-Pohjanmaalla vähintään jossain määrin myönteisellä kannalla olevien osuus jää alle 50 prosentin. Huomiota kiinnittää, että tämän listan häntäpäältä löytyvät juuri Kainuu ja Keski-Pohjanmaa, joiden väestöpohjat ovat kaikkein pienimmät.

Hyväksyvimpiä alueiden liittämälle ovat uusmaalaiset, keski-suomalaiset ja kymenlaaksoilaiset. Kannastaan epävarmojen osuus on suurin Etelä-Karjalassa (28 %), missä myös alueliitosta täysin vastaan olevien osuus on kaikkein pienin (3 %).

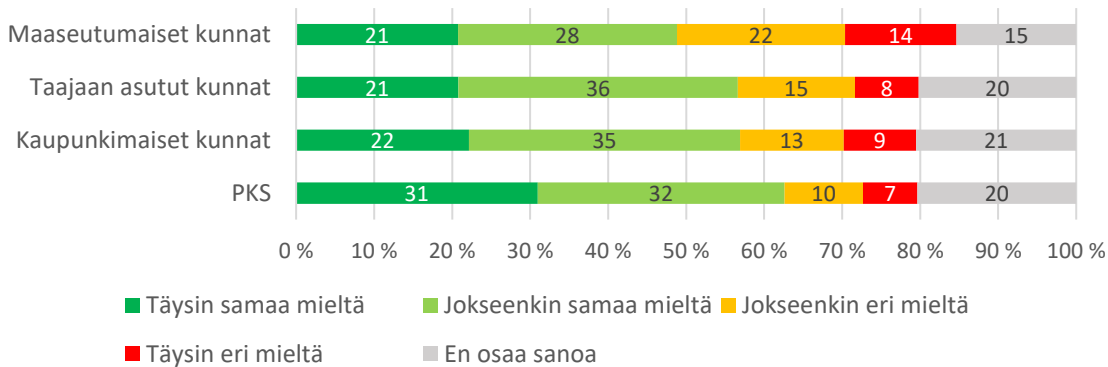
"Jos hyvinvointialueeni ei kykene järjestämään tarvittavia palveluita, se on liitettävä toiseen hyvinvointialueeseen."
 Maakunnan mukaan

Näyttää myös siltä, että mitä kaupunkimaisempi asuinpaikan tyyppi, sitä enemmän kannatusta alueen liittäminen toiseen alueeseen saa tilanteessa, jossa se ei onnistu palveluiden järjestämisessä. Vain maaseutumaisissa kunnissa jäädään niukasti alle 50 prosentin, mutta taajaan asutuissa kunnissa ja kaupunkimaisissa kunnissa ajatus saa jo selkeän enemmistön tuen.

Pääkaupunkiseudulla asuvista vastaajista 63 prosenttia on samaa mieltä ajatuksesta ja vain 17 prosenttia vähintään jossain määrin sitä vastaan. Vastaavasti täysin eri mieltä olevien osuudella on lievä negatiivinen korrelaatio asuinpaikan kaupunkimaisuuden kanssa. Maaseutumaisissa kunnissa lisäksi kannastaan epävarmojen osuus on pienempi kuin muissa kunnissa.

Oman hyvinvointialueen liittäminen toiseen,
jos se ei kykene järjestämään tarvittavia palveluita.
Asuinpaikan tyyppin mukaan

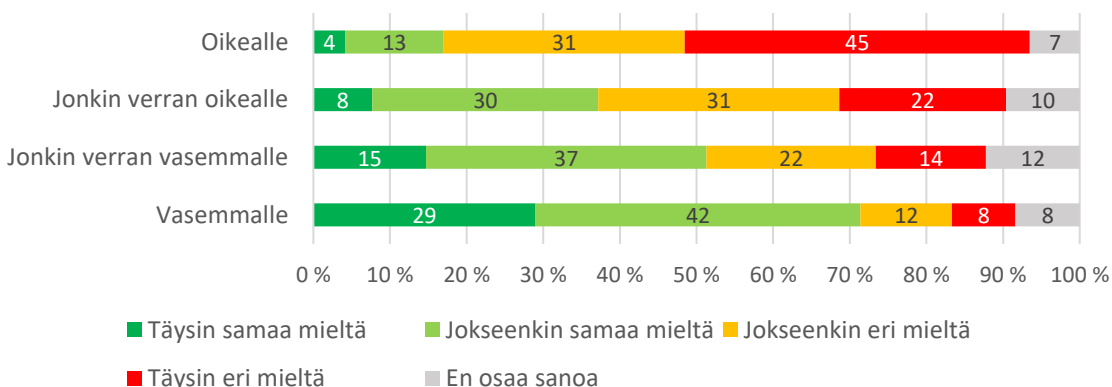

Henkilökohtainen valmius maksaa lisää veroja

Valmius maksaa itse enemmän veroja nykyisen palveluiden tason säilyttämiseksi eroaa selvimmin vasemmisto-oikeistojaon mukaan. Vasemmistolaisiksi itsensä luokittelevista 29 prosenttia on täysin samaa mieltä ja 42 prosenttia jokseenkin samaa mieltä siitä, että olisi valmis maksamaan enemmän veroja. Oikeistolaisiksi itsensä luokittelevista täysin tätä mieltä on vain neljä prosenttia ja jokseenkin tätä mieltäkin vain 13 prosenttia. Täysin vastaan on oikeistolaisista 45 prosenttia. Valmius maksaa lisäveroja vähenee kaikissa vastausvaihtoehdoissa johdonmukaisesti siirryttäessä vastaajajoukossa vasemmistosta oikeistoon. Vastaavaa yhteyttä esimerkiksi lisämaksuvalmiuden ja tulotason välillä ei ilmene, vaan näkemykset kaikilla tulotasoilla ovat hyvin lähellä toisiaan.

"Olisin itse henkilökohtaisesti valmis maksamaan enemmän veroja,
jotta nykyisen tasoiset hyvinvointipalvelut voidaan järjestää myös
tulevaisuudessa."

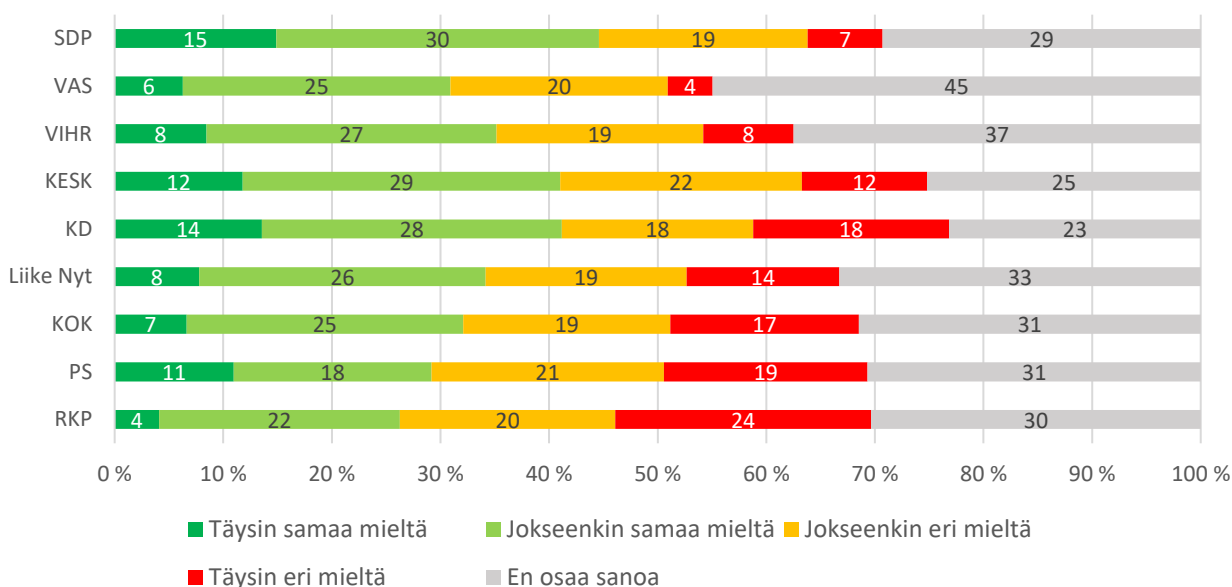
Oikeisto-vasemmistojaon mukaan

Mahdollisten lisätehtävien siirto kunnilta

Suhtautuminen hyvinvointialueiden tehtäväkentän kasvattamiseen kuntien kustannuksella noudattaa karkeasti ottaen puoluekentän nykyistä ”blokkijakoa” sikäli, että myönteisimmät näkemykset lisätehtävien siirrolle löytyvät SDP:n, vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajilta, kun taas kriittisintä linjaa edustavat kokoomuksen ja perussuomalaisen kannattajat. Kuvaa hieman sekoittaa kaikkein kriittisimpänä erottuva RKP:n kannattajajoukko, josta vain reilu neljännes on edes jokseenkin samaa mieltä siitä, että kunnilta on siirrettävä lisää tehtäviä hyvinvointialueille. Myös täysin vastaan olevia on RKP:n kannattajissa suurin osuus, 24 %. Kannastaan epävarmoja on eniten vasemmistoliiton kannattajissa (45 %), ja vähiten epävarmoja on keskustan (25 %) ja kristillisdemokraattien (23 %) kannattajissa.

"Hyvinvointialueiden vastuulle on siirrettävä lisää tehtäviä kunnilta."
Puoluekannatuksen mukaan, järjestyksessä vastausten aritmeettisten keskiarvojen perusteella

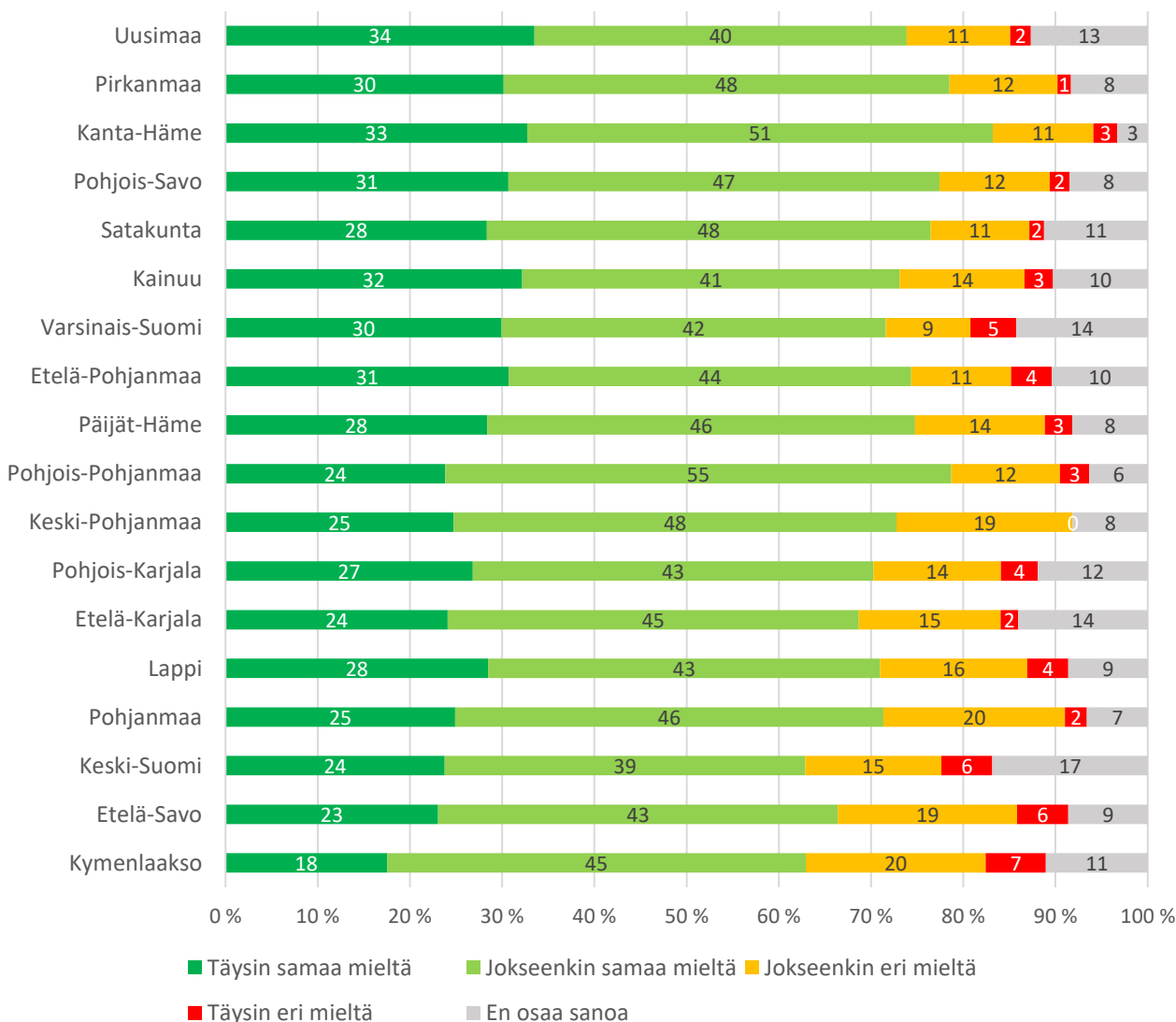
Sama blokkijako näkyy myös vasemmisto-oikeistoidentifikaation mukaisessa tarkastelussa. Mitä vasemmistolaisempi vastaajajoukko, sen suurempi kannatus lisätehtävien siirrolle kunnilta hyvinvointialueille. Ikäryhmistä taas erottuu alle 30-vuotiaiden vastaajien joukko, jonka keskuudessa täysin samaa mieltä olevien osuus on 14 % (vrt. kaikilla vastaajilla 9 %).

Uudistusta ja palveluita koskevat kysymykset

Hoidon laadun ja potilasturvallisuuden takaaminen riittävällä yksikkökoolla

Kysymyksessä vaativan erikoissairaanhoidon keskittämistä riittävän suuriin yksiköihin hoidon laadun ja potilasturvallisuuden takaamiseksi erottuu useampiakin jakolinjoja. Iäkkäämmät kannattavat keskittämistä enemmän kuin nuoremmat ikäluokat. Kannatus on suurinta pääkaupunkiseudulla ja vähäisintä maaseutumaisissa kunnissa. Suurituloisemmat kannattavat keskittämistä enemmän kuin pienituloisemmat. Myös koulutustasolla on yhteys keskittämisen kannatukseen: Mitä korkeampi koulutustaso, sitä suopeammin keskimäärin suhtaudutaan tässä esitettyyn väitteeseen.

"Hoidon laadun ja potilasturvallisuuden kannalta on tärkeää, että vaativat erikoissairaanhoidon toiminnot keskitetään riittävän suuriin yksiköihin."
Maakunnan mukaan

Maakunnan mukaan tarkasteltuna erot eivät keskimäärin ole suuria. Täysin samaa mieltä olevien 34 prosentin osuudellaan Uusimaa nousee keskiarvossa niukasti ykköseksi. Varovaisemmin myönteisesti suhtautuvat huomioon ottaen tosin edelle nousee useampiakin maakuntia, esimerkiksi Kanta-Häme, Pirkanmaa, Pohjois-Savo ja Pohjois-Pohjanmaa. Eniten kielteistä suhtautumista on Kymenlaaksossa (27 % joko täysin tai jokseenkin eri mieltä) ja Etelä-Savossa (25 % joko täysin tai jokseenkin eri mieltä).

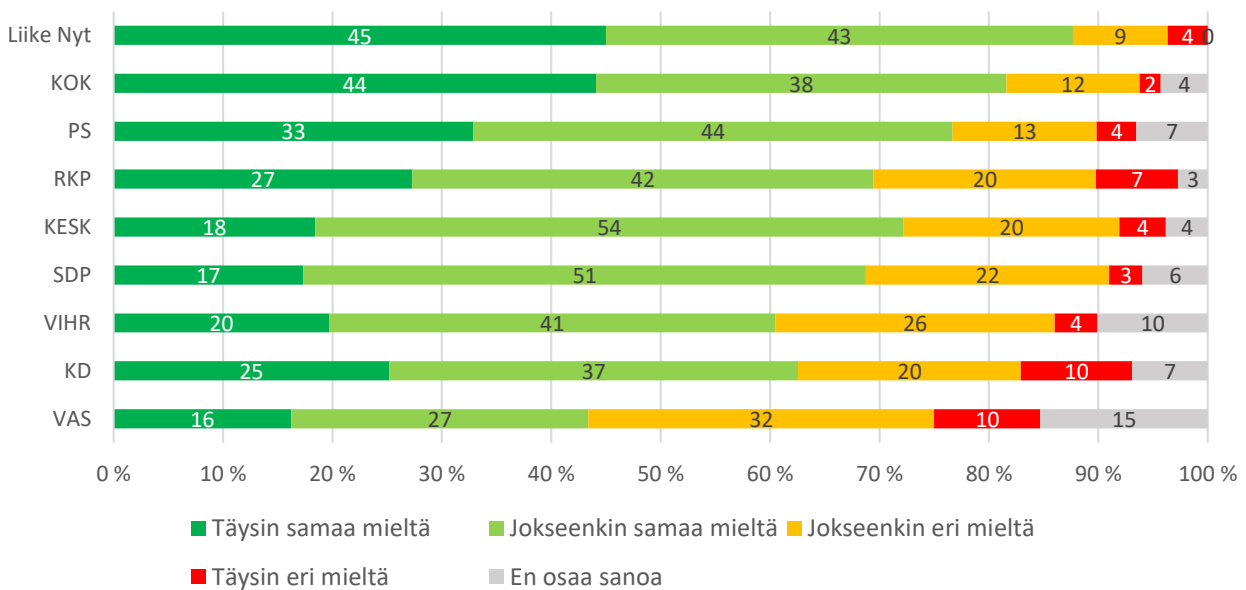
Valinnanvapaus palveluissa

Kysyttäessä, miten tärkeää vastaajalle itselleen olisi saada valita, mistä hakee tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelunsa, eduskuntapuolueet asettuvat paria poikkeusta lukuun ottamatta suunnilleen vasemmisto-oikeisto-jaon mukaiseen järjestykseen. Myös vastaajajoukon jakautuminen vasemmisto-oikeistojanalle on tämän kysymyksen osalta yhdensuuntainen.

Vähiten arvoa oikeudelle valita antavat vasemmistoliiton kannattajat, ja eniten kokoomuksen sekä Liike Nytin kannattajat. Vasemmistoblokki löytyy kokonaisuudessaan jaon jälkipuolelta, missä sen sekaan kiilaavat ainoastaan kristillisdemokraattien kannattajat. Heidänkin kohdallaan kaikkein vahvimmin valinnanvapautta arvostavien osuus on keskustaoikeistolaista tasoa, mutta täysin eri mieltä olevien ja kannastaan epävarmojen osuus kääntää vastausten keskiarvoa vasemmistopuolueiden tasolle.

Olenneisin havainto tästä kokonaisuudesta on, että vähintään jokseenkin samaa mieltä valinnanvapauden tärkeydestä on enemmistö kaikkien muiden puolueiden paitsi vasemmistoliiton kannattajista.

"Minulle olisi tärkeää saada itse valita, mistä haen tarvitsemani sosiaali- ja terveystalvet."
Puoluekannan mukaan

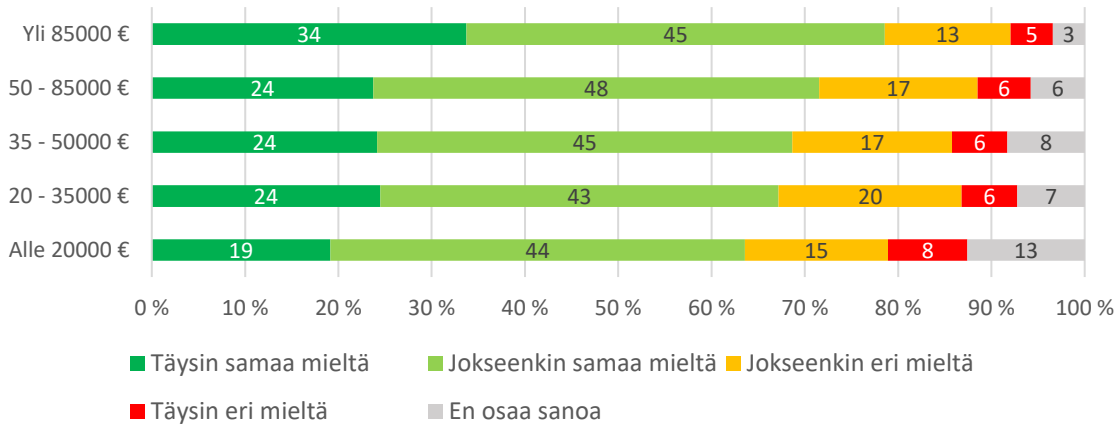

Myös iällä on yhteys valinnanvapauden kannatuksen voimakkuuteen. Kaikissa ikäryhmissä vähintään jokseenkin samaa mieltä valinnanvapauden tärkeydestä itselleen on vähintään 60 % (ikä 30 v tai alle). Kannatus vahvistuu tasaisesti kohti ikääntyneempää päätä, ja 50-vuotiaissa ja sitä vanhemmissa etenkin täysin kielteisten vastausten osuus häipyy lähes olemattomiin.

Etäyhteyksien ja muiden digitaalisten välineiden käyttö

Suomalaiset kannattavat sängen voimakkaasti etäyhteyksien ja muiden digitaalisten välineiden käyttämistä nykyistä tehokkaammin sote-palveluiden tuomiseksi lähelle ihmisiä. Yleisesti voimakas digitaalisuuden kannatus voimistuu tuloasteikolla ylöspäin siirryttäessä. Kaikkein suurituloisimmassa ryhmässä (yli 85 000 € bruttovuositulo taloudessa) 34 % on täysin samaa mieltä ajatuksesta, ja edes hiukan eri mieltä vain 18 %.

Etäyhteyksien ym. digitaalisten välineiden käyttö palveluiden
tuomisessa lähelle ihmisiä
Talouden bruttovuositulojen mukaan

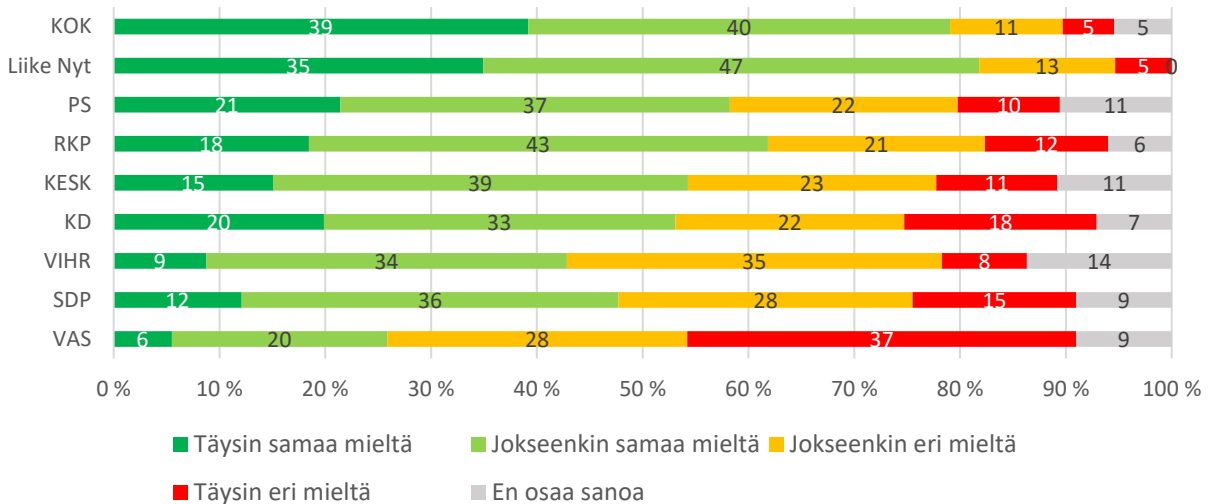
Ikäryhmittäisessä tarkastelussa nykyaikaisten toimintatapojen puolesta kaikkein voimakkaimmin ovat 31–49-vuotiaat, eikä myönteisten vastausten osuus laske missään tarkastellussa ikäryhmässä alle 67 prosentin. Puoluekannatuksen mukaisessa tarkastelussa muita vahvemmin digitaalisuutta ovat valmiita edistämään kokoomuksen ja vihreiden kannattajat. Eniten kriittisyyttä löytyy ehkä hieman yllättäen RKP:n riveistä, mutta osaotoksen ollessa kyseessä havaintoon on syytä suhtautua suuntaa antavana. Maakunnista Lapissa ja Pohjois-Savossa on keskiarvolla tarkasteltuna kaikkein myönteisin suhtautuminen näiden välineiden käyttöön, Pohjois-Karjalassa taas vähiten myönteinen.

Palveluiden ostaminen yksityisiltä yrityksiltä

Enemmistö suomalaisista on vähintään jokseenkin samaa mieltä siitä, että palveluita tulisi ostaa enemmän yksityisiltä yrityksiltä, jotta lääkäriin ja muihin palveluihin pääsisi nopeammin. Esimerkiksi ikäryhmittäisessä tarkastelussa kaikkein vähiten tämän puolesta olevassa 30-vuotiaiden tai sitä nuorempien ryhmässä yksityisiltä ostamisen lisäämistä vähintään jossain määrin kannattaa tasan puolet vastaajista. Myönteisyys yksityisiltä hankkimista kohtaan on sitä laajempaa, mitä vanhemmasta ikäryhmästä on kyse. Toisaalta kaikissa ikäryhmissä hieman yli tai hieman alle kolmasosa vastaajista on joko täysin tai jokseenkin ehdotusta vastaan.

Tässä kysymyksessä löytyy jyrkähkö ero vasemmisto-oikeistoulottuvuudella, joka näkyy myös puoluekannatuksen mukaisessa tarkastelussa. ”Täysin vasemmalla” oleviksi ilmoittautuvat sekä vasemmistoliiton kannattajat ovat itse asiassa ainoat ryhmät, joihin kuuluvista enemmistö on kielteisellä kannalla. Edes SDP:n kannattajista ei löydy suoraa enemmistöä, vaan täysin tai jokseenkin eri mieltä on 48 prosenttia, kun taas täysin tai jokseenkin samaa mieltä on 43. Vihreät ovat jakautuneet asiassa täysin kahtia: Sekä kyllä- että ei-puolilla on vihreiden kannattajista 43 %, ja kannastaan epävarmoja heistä on myös suurempi osuus kuin minkään muun eduskuntapuolueen kannattajilla.

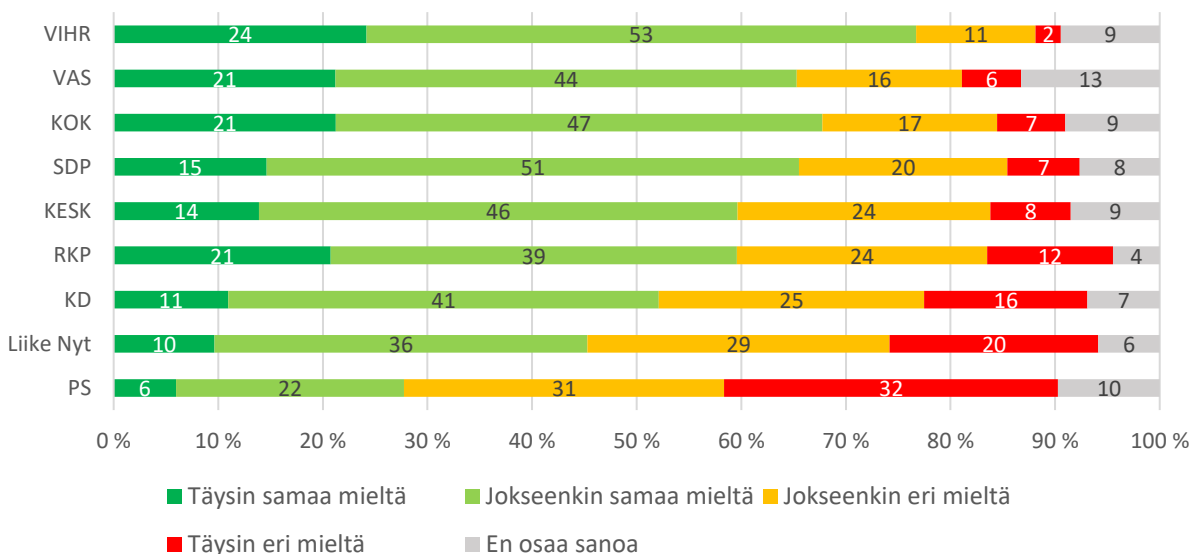
"Palveluita tulisi ostaa enemmän yksityisiltä yrityksiltä, jotta lääkäriin ja muihin palveluihin pääsisi nopeammin."
 Puoluekannatuksen mukaan

Hoitohenkilökunnan kansainvälinen rekrytointi

Kysymyksessä hoitohenkilökunnan riittävyyteen yksi konkreettinen vastaus on rekrytoinnin ulottaminen maan rajojen ulkopuolelle. Tähän vaihtoehtoon kyselyssä kaikkein myönteisimmin suhtautuvat vihreiden, vasemmistoliiton, kokoomuksen ja SDP:n kannattajat. Viimeksi mainittujen kohdalla tosin täysin samaa mieltä olevien osuus jää hiukan muita pienemmäksi.

"Hyvinvointialueiden on rekrytoitava aktiivisesti hoitohenkilökuntaa tarvittaessa ulkomailta"
 Puoluekannatuksen mukaan

Vähintään jokseenkin samaa mieltä kansainvälisen rekrytoinnin tarpeesta on kuitenkin enemmistö kaikkien muiden puolueiden paitsi perussuomalaisten ja Liike Nytin kannattajista. Perussuomalaisten kannattajista lähes kaksi kolmasosaa on ehdotusta vastaan – vähintään jokseenkin – mikä poikkeaa täysin kaikista muista.

Ulkomailta rekrytointia kannattavat suurituloiset enemmän kuin pienituloiset, koulutetummat enemmän kuin vähemmän koulutetut ja suurituloisemmat enemmän kuin pienituloiset. Varsin huomattava myönteisen suhtautumisen keskittymä on myös yli 70-vuotiaissa. Tämän valossa vaikuttaa siltä, että ikääntyneemmille suomalaisille tärkeää on ylimalkaan turvata hoitohenkilökunnan saatavuutta, eikä kysymys henkilökunnan syntyperästä näytä heidän prioriteeteissaan kovin olennaiselta.

Pelko uudistuksen palveluita heikentävästä vaikutuksesta

Useat tahot ovat viime vuosina selvittäneet suomalaisten suhtautumista ja odotuksia sote-uudistuksen vaikutuksia kohtaan. Näkemykset ovat olleet voittopuolisesti kielteisiä. Esimerkiksi kunnallisanalan kehittämissäätiön maakuntapuntarissa (2020) heikkenevää kehitystä oman maakunnan osalta ennakoitiin valmisteilla olevan ratkaisun myötä niin omissa mahdollisuuksissa saada yhdenvertaisia ja laadukkaita sote-palveluja, hyvinvointi- ja terveyseroissa verrattuna koko maahan sekä sote-palveluiden saatavuudessa ja saavutettavuudessa erityisesti perustasolla.⁶

Ajatuspaja Toivon sotepalveluselvityksessä (maaliskuu 2021) 56 % oli joko jokseenkin tai täysin sillä kannalla, että pelkää uudistuksen heikentävän palveluita omassa kunnassaan. Selvityksessä tunnistettiin mm. maaseudulla olevan enemmän tällaista pelkoa kuin kaupungeissa, ja ikääntyneemmillä enemmän kuin nuoremmilla.⁷

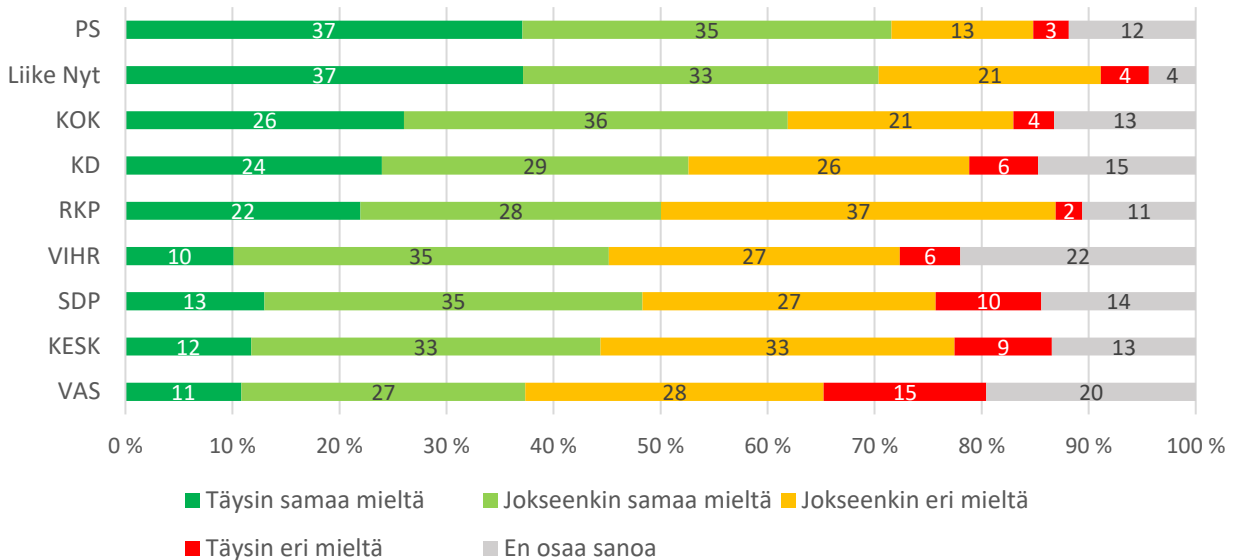
Kunnat eivät jatkossa järjestä sote-palveluita. Asiaa kysyttiin siksi tällä kertaa mahdollisimman samanlaisella muotoilulla ("kuntani palveluita" muutettuna muotoon "palveluita kuntani alueella"). Edelleen sama 56 % vastaa olevansa vähintään jokseenkin peloissaan palveluiden heikentymisestä. Myös aiemmat ikä- ja alue-eroavaisuudet ovat edelleen saman suuntaiset. Ikääntyneemmät pelkäävät palveluiden heikentymistä enemmän kuin nuoremmat, maaseutu enemmän kuin kaupungit.

Oikeistossa tunnetaan palveluiden heikentymisestä suurempaa huolta kuin vasemmalla, ja pääpiirteittäin tämän suuntaisesti asia jakaa väkeä myös puoluekannatuksen perusteella. Vähiten huolta on vasemmistoliiton ja muiden hallituspuolueiden kannattajien keskuudessa, eniten perussuomalaisten ja kokoomuslaisten sekä Liike Nytin kannattajien joukossa. Vihreiden, SDP:n keskustan ja vasemmistoliiton kannattajien huolettomuus näyttää rakenteeltaan hyvin saman suuntaiselta. Varsinkin voimakkainta pelkoa tuntevien osuus on näissä ryhmissä vähäinen, reilun kymmenyksen luokkaa. Huomiota toisaalta kiinnittää, että vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajista 20-22 % ei osaa sanoa, pelkääkö palveluiden heikentyvän uudistuksen seurauksena vai ei.

⁶ KAKS:n maakuntapuntari 2020. <https://kaks.fi/uutiset/sote-uudistus-vajaa-kolmannes-kannattaa-sama-maara-on-epatietoisia-kaksi-viidesta-vastustaa/>

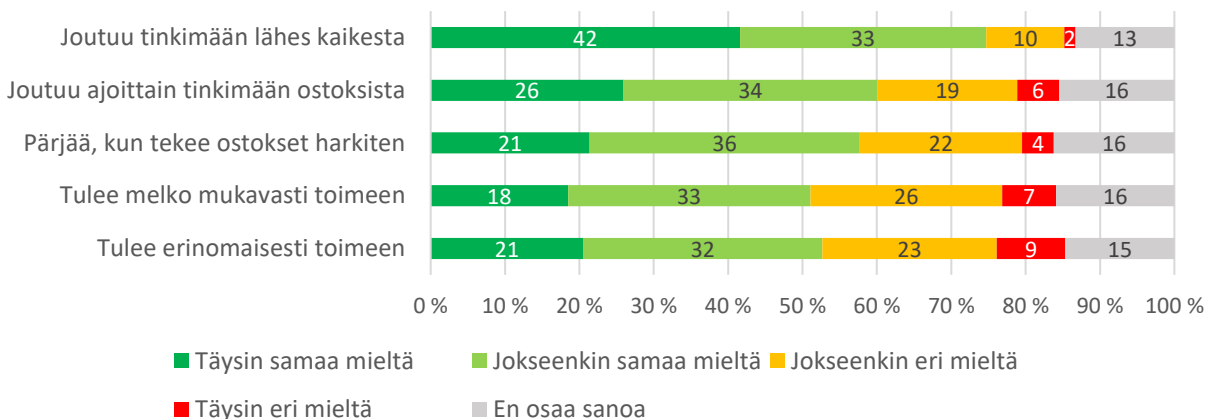
⁷ Ajatuspaja Toivon sotepalveluselvitys. <https://toivoajatuspaja.fi/sotepalveluselvitys/>

"Pelkään, että sote- maakuntaudistus heikentää merkittävästi palveluita kuntani alueella."
 Puoluekannatuksen mukaan

Selkeä jako näkyy myös suhteessa siihen, millaiseksi vastaaja kokee taloudellisen toimeentulonsa. Erinomaisesti toimeentulevien ja lähes kaikesta tinkimään joutuvien välillä vallitsee huomattava ero. Erinomaisesti toimeentulevien joukosta vain niukka enemmistö pelkää palveluiden heikentyvän. Niiden joukossa, jotka joutuvat tinkimään lähes kaikesta, peräti kolme neljäsosaa on vähintään jokseenkin samaa mieltä väitteestä. Yksistään täysin samaa mieltä olevien osuus heikointa toimeentuloa kokevista suomalaisista on jo 42 prosenttia.

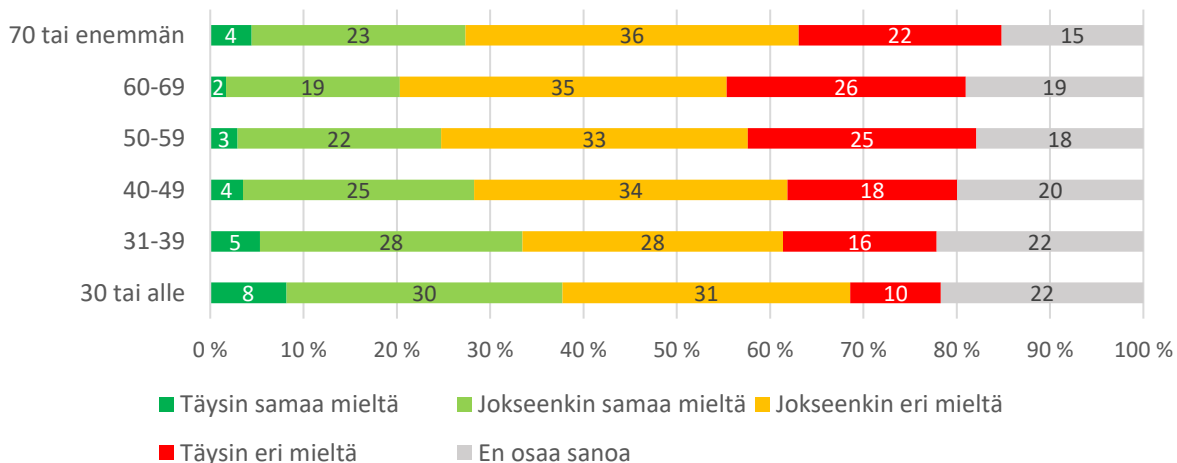
"Pelkään, että sote-maakuntaudistus tulee heikentämään merkittävästi palveluita kuntani alueella"
 Koetun toimeentulon mukaan

Leikkaaminen sieltä, missä vastaaja itse asuu

Ihmisten valmius hyväksyä leikkaukset palveluista omalla lähialueellaan jonkin kauempana olevan alueen palvelutason turvaamiseksi on yleisesti erittäin epäsuosittua. Näkemyseroja on lisäksi havaittavissa useiden eri taustamuuttujien mukaan.

"Jos palvelutason säilyttäminen hyvinvointialueeni toisessa osassa sitä vaatii, resursseja voidaan tarvittaessa leikata sieltä, missä itse asun."
 Iän mukaan

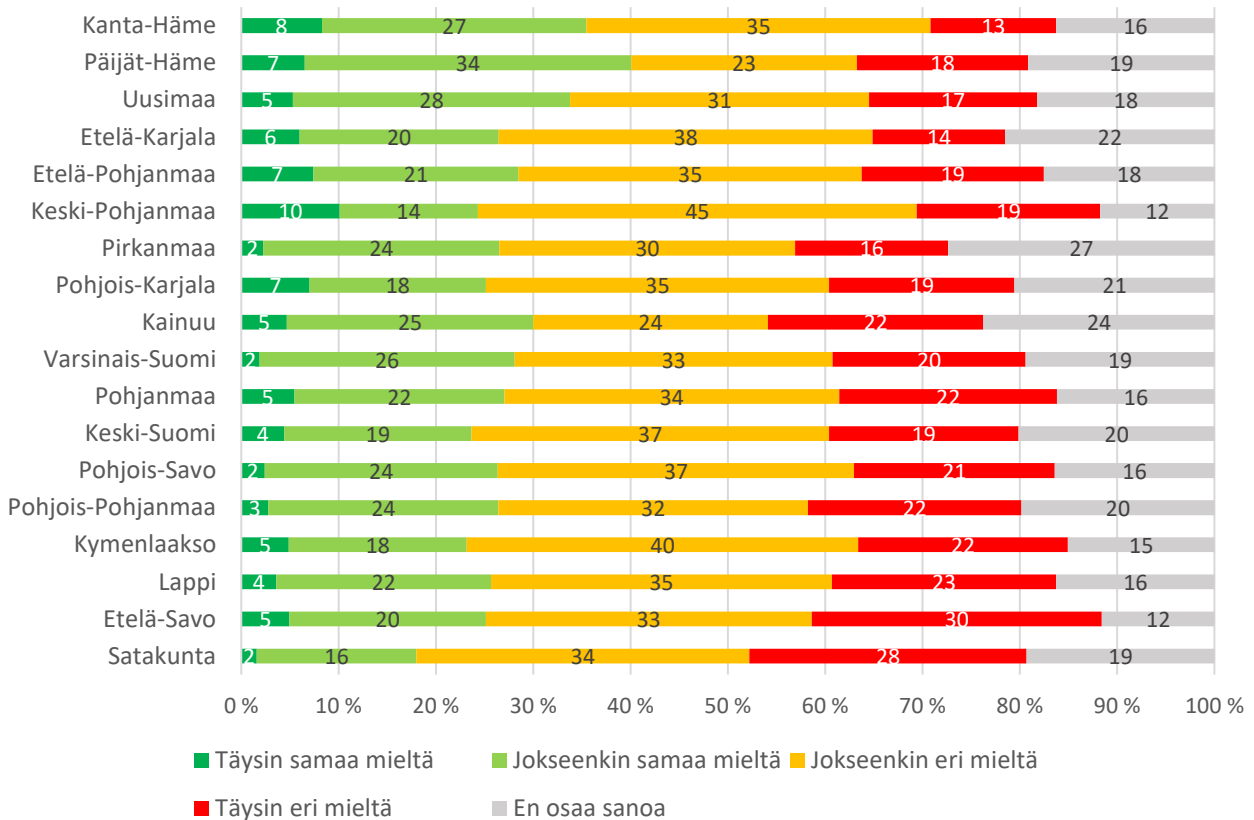

Ikäryhmistä kaikkein vähiten oman asuinympäristönsä palvelutasosta tinkimään valmiita ovat 60-69-vuotiaat, joista vain 2 prosenttia on ajatuksesta täysin samaa mieltä. Lähelle pääsevät 50-59-vuotiaat, jotka ovat ehdotukselle parin prosenttiyksikön marginaalilla lähes yhtä kielteisiä. Enemmistö kaikista yli 40-vuotiaista on joko jokseenkin tai täysin vastaan omalta alueelta leikkaamista muun alueen hyväksi. Hyväksyvimmässä ikäryhmässä eli 30-vuotiaissa ja sitä nuoremmissa ei toisaalta päästä myönteisten vastausten osuudessa edes 40 prosenttiin. Myös tässä joukossa kielteisten vastausten osuus on myönteisiä suurempi. Suosituin vastausvaihtoehto kaikissa ikäryhmissä on ”jokseenkin eri mieltä”, eikä täysin samaa mieltä olevien osuus missään ryhmässä nouse yli 10 prosentin.

Maakunnan mukainen tarkastelu ei näytä kovin merkittäviä keskimääräisiä eroja (varsinkaan, kun huomioidaan osaotoksen koon tuoma virhealttius). Listan kärkipäässä olevan Kanta-Hämeen ja viimeisenä olevan Satakunnan eroa voi kuitenkin pitää merkittävänä. Täysin kielteisten osuus Satakunnassa on yli kaksinkertainen verrattuna Kanta-Hämeen täysin kielteisten osuuteen, eikä toisaalta Satakunnasta näy löytyvän juuri lainkaan täysin myönteisesti suhtautuvia. Tässäkään jaossa yhdestäkään maakunnasta ei löydy lähelläkään enemmistöä olevaa määrää hyväksyviä. Lähimmäs päästään Päijät-Hämeessä, missä joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevia on 41 prosenttia.

"Jos palvelutason säilyttäminen hyvinvointialueeni toisessa osassa sitä vaatii, resursseja voidaan tarvittaessa leikata sieltä, missä itse asun"

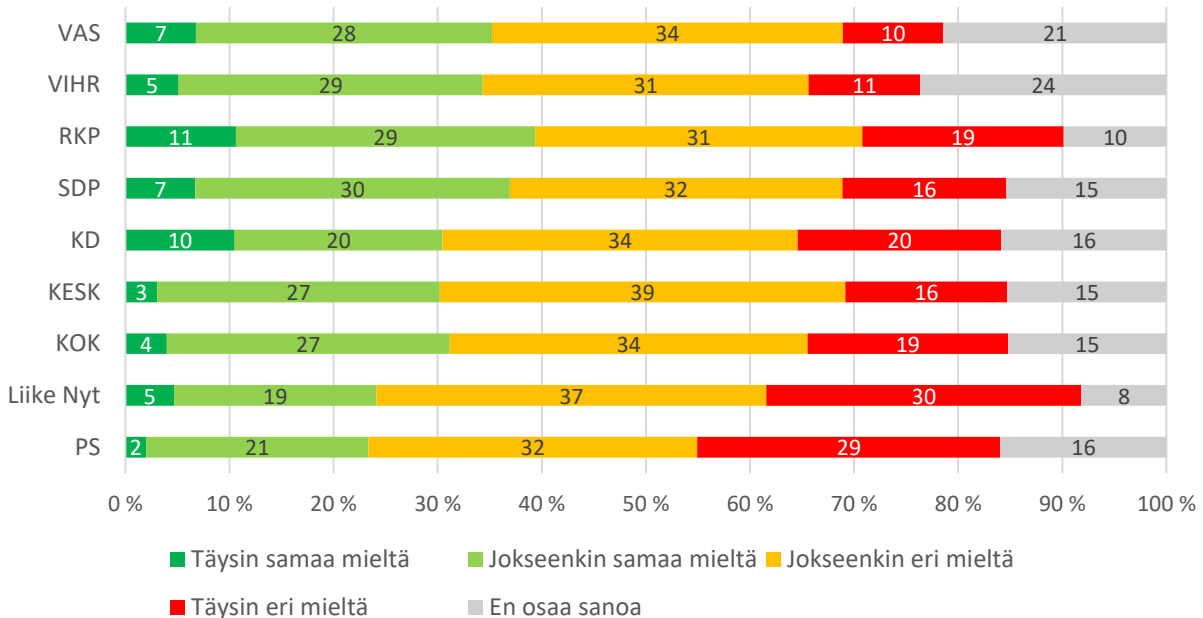
Maakunnan mukaan

Näkemyseroa on nähtävissä myös vasemmisto-oikeistojaon sekä puoluekannatuksen valossa. Vasemmalle itsensä sijoittavat ovat kaikkein myönteisimpiä omalta alueeltaan leikkaamiseen, jos toisessa osassa hyvinvointialuetta palvelutason säilyttäminen vaatii sitä, mutta toisaalta ei vasemmistostakaan löydy ajatuksen taakse enemmistöä. Täysin tai jokseenkin samaa mieltä on vain 37 % vasemmistolaisiksi itseään kuvaavista.

Puoluekannatuksen mukaisessa tarkastelussa valmiimpia tinkimään oman ympäristönsä resursseista hyvinvointialueen jonkin muun osan hyväksi ovat vasemmistoliiton, vihreiden ja RKP:n kannattajat. Vahvimmin oman alueensa resursseista pitävät kiinni perussuomalaisten, Liike Nytin ja kokoomuksen kannattajat. Kuten ei vasemmisto-oikeistojaottelun mukaisessa tarkastelussa, myöskään yhdenkään puolueen kannattajista enemmistö ei lämpene ajatukselle omalta asuinalueelta leikkaamisesta.

"Jos palvelutason säilyttäminen hyvinvointialueeni toisessa osassa sitä vaatii, resursseja voidaan tarvittaessa leikata sieltä, missä itse asun."
Puoluekannatuksen mukaan

Myös muilla ulottuvuuksilla on nähtävissä jonkinlaista suhtautumiseroa. Vaihtelu kuntatyyppin mukaan on havaittavaa mutta melko vähäistä: Pääkaupunkiseudulla valmius tinkiä oman alueen palvelutasosta hyvinvointialueen toisen osan hyväksi näyttää hieman korkeammalta kuin maaseutumaisissa kunnissa, ja sama tendenssi on yleisesti tarkasteltaessa kaupunkimaisissa kunnissa asuvia suhteessa maaseutumaisissa kunnissa asuviin. Tulotason korrelaatio tässä kysytyn aiheen kanssa on vahvempi: Suurituloisemmat ovat alueen sisäiselle solidaarisuudelle hyväksyvämpiä kuin pienituloiset. Koetun toimeentulon suhteen tämä ero näkyy vielä selkeämmin.

Tässä tutkimuksessa ei löytynyt yhtäkään sellaista ihmisryhmää, jonka keskuudessa ajatus omalta alueelta leikkaamisesta jonkin muun alueen hyväksi olisi saanut enemmistön. Lähimmäs päästään siinä varsin pienessä joukossa (3 % vastaajista), joka ajattelee olevansa erittäin hyvin perillä siitä, mistä tulevaisuudessa aluevaltuustoissa päätetään. Näistä 49 prosenttia on joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä asiasta eli valmiita hyväksymään leikkaamisen sieltä, missä itse asuu, mikäli toisaalla tarvitaan lisäresursseja palvelutason säilyttämiseen.